

Helsinki

Kaupunkiympäristön julkaisu VVVV:NO

Meri-Rastilan luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma vuosille 2025–2034

Tekijät Timo Metsänen, Sonja Still, Rauno Yrjölä

Kaupunkiympäristön julkaisuja VVVV:NO

Meri-Rastilan luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma vuosille 2025–2034

Timo Metsänen, Sonja Still, Rauno Yrjölä

Kannen kuva | Rauno Yrjölä

Julkaisija | Helsingin kaupunki / Kaupunkiympäristön toimiala

ISBN | XXX-XXX-XXX-XXX-X

ISSN | 2489–4230

Sisällys

Tekijät Timo Metsänen, Sonja Still, Rauno Yrjölä	3
1 Johdanto	8
1.1 Alueen perustiedot.....	10
1.2 Suunnittelun tausta.....	15
1.3 Osallistaminen.....	21
2 Luonnon monimuotoisuuden nykytila	23
2.1 Luontoselvitykset ja -seurannat	23
2.2 Arvokkaat geologiset kohteet.....	24
2.3 Luontotyytit ja kasvillisuus.....	26
2.4 Lepakot.....	53
2.5 Linnut.....	55
2.6 Käävät.....	60
2.7 Merkittävä lajisto	62
2.8 Haitalliset vieraslajit.....	65
3 Virkistyskäytön nykytila	68
4 Uhkatekijät	72
5 Luonnonhoidon suunnitelma.....	74
5.1 Luonnonhoidon toimenpiteet	74
5.2 Vieraslajien torjunta	76
6 Virkistyskäytön suunnitelma	79
6.1 Virkistyskäytön ohjaus ja palvelurakenteet	79
7 Vastuutahot.....	83
8 Luonnon seuranta	84
9 Suunnitelman vaikutukset	86
10 Kustannukset ja aikataulu.....	88
11 Lähdeluettelo	89
Liite 1: Ehdotus rauhoitusmääräyksiksi	90
Liite 2: Kuviokohtaiset luontotiedot.....	92
Liite 3: Toimenpiteiden aikataulu: kertaluontoiset investoinnit.....	105
Liite 4: Toimenpiteiden aikataulu: toistuva luonnonhoito ja kunnossapito	106
Liite 5: Seurantojen aikataulu.....	107

Kuvailulehti	108
Presentationsblad	110
Description	111

1 Johdanto

Meri-Rastilaan perustettava luonnonsuojelualue sijaitsee Vuosaaren Meri-Rastilassa Vartiokylänlahden rannalla. Alue on Helsingin kaupungin omistuksessa.

Kohdetta on ehdotettu suojeltavaksi uutena kohteena Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa vuosille 2015–2024. Suojeluohjelmassa alueen laajuus on noin 24,8 hehtaaria ja se on. Kohde koostuu kahdesta osa-alueesta, laajemmasta metsäisestä alueesta ja sen pohjoispuolisesta Meri-Rastilan muinairantakivikosta (Erävuori ym. 2015). Luonnonsuojelualue perustetaan kuitenkin laajempana, 34,4 hehtaarin kokoisena (kuva 1-5).

Meri-Rastilan metsäalue sisältyy Helsingin arvokkaiisiin lintualueisiin (Ellermaa, 2018b) ja alue on myös Helsingin arvokkaimpia kääpäkohteita (Erävuori ym 2015). Lisäksi osa alueesta sisältyy tärkeään lepakkoalueen rajaukseen (Siivonen, 2003 ja Wermundsen, 2014).

Luonnonsuojeluohjelman perusteissa todetaan, että alueen metsät ovat pääasiassa luonnontilaisen kaltaisia tuoreita ja lehtomaisia kankaita, sekä kalliometsää. Lehtoja on alueen eteläosassa ja että alueella on runsaasti lahopuuta. Lisäksi alueella on muinairantakivikkoja (Erävuori ym 2015).

Meri-Rastilan metsäalue on keskeinen osa Itä-Helsingin kulttuuripuiston maa-alueiden vihersormea.

Hoito- ja käyttösuunnitelman tavoitteena on luonnonsuojelun lisäksi ohjata ja kanavoida alueen virkistyskäyttöä, jotta luonnon monimuotoisuus suojelualueella ja laajemmin Meri-Rastilan ympäristössä säilyy, tai jopa paranee.

Tulevaisuudessa luonnonsuojelun suurin haaste alueella on kaupungin väkiluvun kasvu lähiseudulla. Lisääntynyt asukasmäärä lisää myös liikkumista alueella, koska alueesta tulee monen ihmisen lähivirkistysalue. Lisääntyvä liikkuminen alueella voi väistämättä johtaa kasvillisuuden kulumiseen ja lisääntyneeseen roskaamiseen, ellei asiaa huomioida esimerkiksi reittien ja opasteiden suunnittelussa.

Hoito- ja käyttösuunnitelman laatiminen aloitettiin keväällä 2024. Kevään ja kesän aikana alueelta kartoitettiin pesimälinnusto ja tehtiin kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys. Hoito- ja käyttösuunnitelman ovat laatineet Timo Metsänen ja Sonja Still (Luontoselvitys Metsänen Oy) sekä Rauno Yrjölä (Ympäristötutkimus Yrjölä Oy).

Hoito- ja käyttösuunnitelmatyötä varten perustettiin ohjausryhmä, joka kokoontui kolme kertaa. Ryhmään kuuluivat ympäristöpalveluista työn ohjaajana toiminut Jere Salminen sekä Antti Helakallio, Virpi Karén ja Hanna Seitapuro, yleisten alueiden viherkunnossapidosta Vesa Koskikallio, kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu -palveluista Tiina Saukkonen, asemakaavoituksesta Anna Johanson ja Johanna Marttila, Staran ympäristönhoidosta Janne Snellman ja Sanna Kähkölä sekä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan tilapalveluista Hannu Airola. Ohjausryhmän jäsenet ovat kommentoineet hoito- ja käyttösuunnitelmaa useissa vaiheissa valmistelua. Lisäksi Mira Lainiola ja Raisa Ranta

ympäristöpalveluista kommentoivat suunnitelman virkistyskäyttöä koskevaa osuutta ja Tuukka Linnas asemakaavoituksesta luonnonsuojelualueen rajausta ja reitti yhteyksiä ympäröiville alueille.

Raportin tulosteita ja sähköisiä versioita, paikkatietoaineistoja ja valokuvia säilytetään Helsingin kaupungin ympäristöpalveluissa.

Kuva 1-1. Meri-Rastilan metsäaluetta. Rauno Yrjölä

Kuva 1-2. Meri-Rastilan alueen eteläranta. Rauno Yrjölä

1.1 Alueen perustiedot

Meri-Rastilan metsä ja muinaisrantakivikko kuuluvat Helsingin kaupungin luonnonsuojeluohjelmaan vuosille 2015–2024 (Erävuori ym. 2014). Seuraava kuvaus perustuu pääosin suojeluohjelmassa esitettyyn kuvaukseen ja tietoihin alueen luonnosta.

Meri-Rastilan metsä (23,04 ha) on pääosin luonnontilaisen kaltaista tuoretta ja lehtomaista kangasta ja kalliometsää. Suojeltavaksi esitetyn metsäalueen pohjoispuolella on näyttävä Litorinameren rantakivikko, joka oli jo luonnonsuojeluohjelman 2008–2017 kohteita (Meri-Rastilan muinaisrantakivikko; 1,77 ha). Metsäalueen puusto on kuusivaltaista, mutta kallioalueilla etenkin eteläosan ulkoilutien varrella on mäntyvaltaista kuivahkoa ja kuivaa kangasta. Lehtoja on alueen eteläosassa ja Vartiokylänlahden rannalla. Kallioiden välissä on muutama suopainanne, joista edustavin on pohjoisosassa sijaitseva Länsi-Rastilan kallioneva. Vetinen suo on pääosin luhtaista nevaa, jonka laidoilla on kapea rämereunus. Suolla kasvaa mm. pyöreälehtikihokki. Toinen arvokas kasvillisuuskohte on eteläpäässä Ramsinniementien varressa sijaitseva Ramsinkannaksen lehto. Sen kasvillisuus on pääosin kosteaa lehtoa (isoalvejuuri- ja hiirenporraslehtoa), mutta sisäosissa on myös saniaiskorpi-laikkuja. Puuston muodostavat kuusi, hieskoivu, tervaleppä, haapa ja pihlaja. Kasvistoon kuuluvat alueellisesti uhanalaiset lajit korpisara ja hentosara (Erävuori ym. 2014).

Metsäalueen kasvillisuutta on inventoitu vuonna 2022 (Lammi & Vauhkonen, 2023) ja uudelleen nyt vuonna 2024. Uhanalaisimpia luontotyyppisiä alueella ovat eri-ikäiset kuivahkot kankaat, lehtokorvet, avoimet laakeat kalkkikalliot, boreaaliset piensuot, vanhat havupuuvallat tuoreet kankaat ja vanhat havupuuvallat lehtomaiset kankaat. Merkittäviä kasvilajeja olivat vuorijalava, hento- ja korpisara, maariankämmeke, kotkansiipi, rantayrtti, lehtokorte ja lehtopalsami.

Meri-Rastilan metsässä on runsaasti lahoppua. Alue on Helsingin arvokkaimpia kääpäkohteita. Tutkitulta alueelta, joka on hieman laajempi kuin suojeluohjelmaan rajattu alue, on tavattu kaikkiaan 90 lajia kääpiä, joista puolet on arvokkaita elinympäristöjä ilmentäviä lajeja. Havaittuihin lajeihin kuuluu vaarantunut kuusensitkokääpä, kuusi alueellisesti uhanalaista lajia ja neljä silmälläpidettävää lajia (Erävuori ym. 2014, Savola 2012). Vuonna 2022 koko Vuosaaren alueella tehtiin metsäalueiden monimuotoisuuden arviointi, ja siinä arvioinnissa suurimassa osassa Meri-Rastilan metsää luontoarvoindeksi oli kohtalaisen korkea, lounaisosan ranta-alueella korkea (Vanhatalo ym. 2022).

Meri-Rastilan luonnonsuojeluohjelman metsä sisältyy kokonaisuudessaan laajempaan ja arvokkaaseen metsäkohteeseen. Alueen länsiosa kuuluu Vartiokylänlahden tärkeään lepakkoalueeseen (Wermundsen ym. 2014). Linnustollisesti arvokas Vartiokylänlahden itäpuolinen metsä, käsittää suurimman osan suojeluohjelmaan rajatusta alueesta. Alueella on pesinyt mm. pikkusieppo ja idänuunilintu (Helsingin luontotietojärjestelmä). Linnustoa selvitettiin uudelleen vuonna 2024, alueella havaittiin 49 lajia, joista 27:lle tulkittiin alueella reviiri. Alueen linnustotiheys oli 365 paria/km². Merkittävimmät pesimälajit vuonna 2024 olivat punaisella listalla olevat kanahaukka, tervapääsky, närhi ja viherpeippo (Sulander 2024, julkaisematon aineisto).

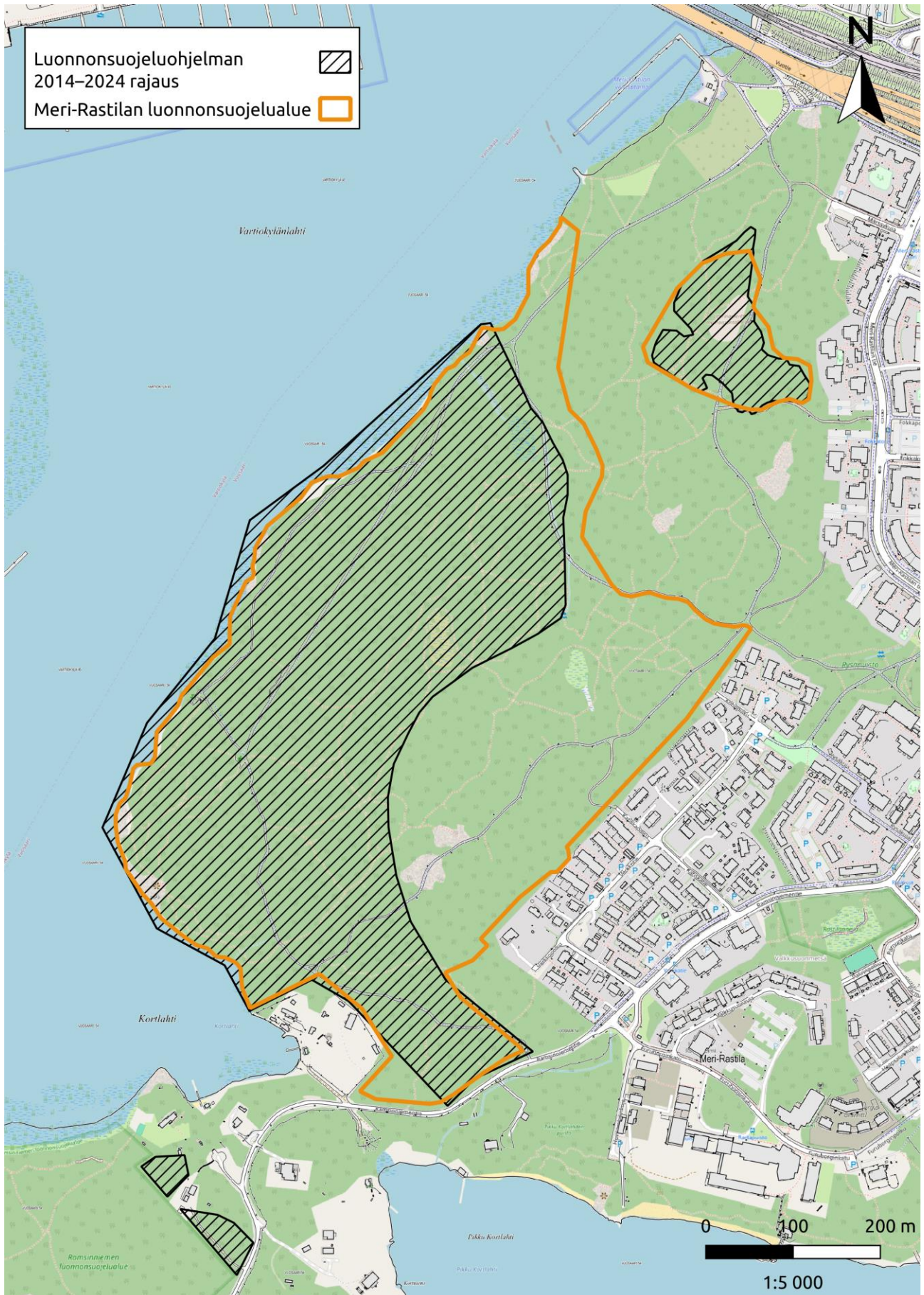
Metsäalueen lounaisosassa on kolme muinaisrantakivikkoa ja pohjoisosassa yksi laajempi kohde, joka on näistä kohteista edustavin (Erävuori ym. 2014, Salla 2004). Pohjoisin kohde kuluu myös Museoviraston arkeologisiin kohteisiin (numero 1000030640).

Kuva 1-3. Meri-Rastilan metsän ja muinaisrantakivikon sijainti Helsingissä ja rajaus kantakartalla.

Kuva 1-4. Meri-Rastilan metsä- ja kallioaluetta. Rauno Yrjölä

Kuva 1-5. Meri-Rastilan tuleva luonnonsuojelualue ja luonnonsuojeluohjelman 2015–2024 rajaus.

Kuva 1-6. Vartiokylänlahden rantakalliota ja kivikkorantaa. Rauno Yrjölä

Kuva 1-7. Vartiokylänlahden ruovikkorantaa. Rauno Yrjölä

Kuva 1-8. Pohjoisen osa-alueen muinaisrantakivikkoa. Rauno Yrjölä

Kuva 1-9. Maapuu muinaisrannan vierellä. Rauno Yrjölä

1.2 Suunnittelun tausta

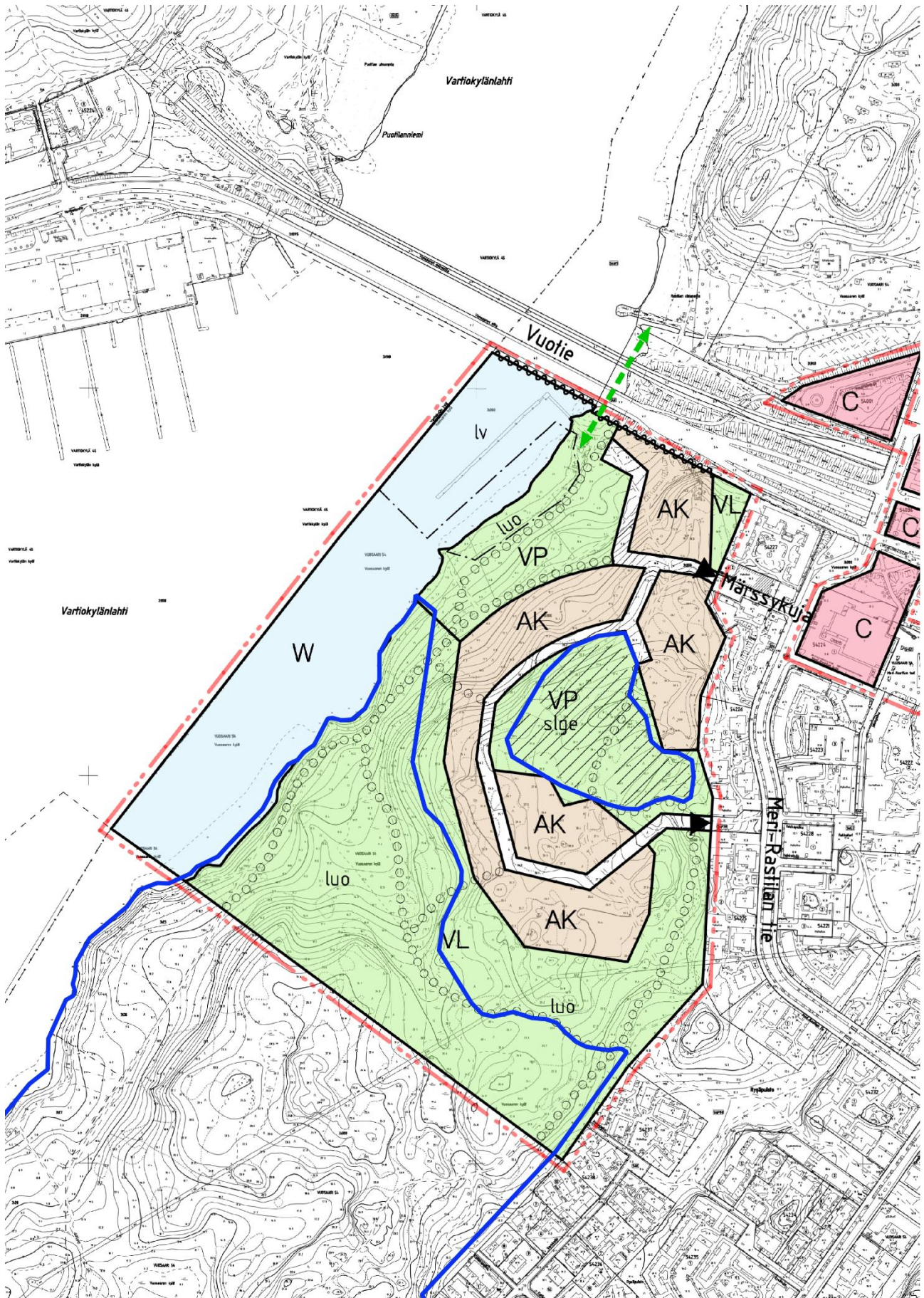
Taulukko 1.2 Suunnittelun tausta.

<p>Historia</p>	<p>Alue kuuluu Helsingin Vuosaaren kaupunginosaan. Vanhastaan alue on kuulunut Rastilan (Rastböle) keskiajalta periytyvän kartanon alueisiin, jonka maat Helsingin kaupunki hankki omistukseensa 1950-luvun alussa. Alue oli pitkään osa metsäistä Rastilan ulkoilualueetta, kerrostaloja Meri-Rastilan alueelle alettiin rakentaa 1990-luvun alkupuolella.</p>
<p>Kaavoitus</p>	<p>Suurella osaa aluetta on voimassa yleiskaava 2016, jossa Meri-Rastilan metsä on pääosin osoitettu virkistys- ja viheralueeksi. Koillisosa ja Verkotien länsipuolella oleva alueen reuna on yleiskaavassa osoitettu asuntovaltaiseksi alueeksi (A2), loput virkistys- ja viheralueeksi.</p> <p>Alueen pohjoisosassa on voimassa osayleiskaava, tunnus 12155 Meri-rastila. Osayleiskaavassa osoitetaan muinaisrannan ympärille kerrostalovaltaista aluetta (AK) sekä puistoa (VP) ja lähivirkistysaluetta (VL).</p> <p>Alueen eteläosassa on voimassa asemakaava, tunnus 11880. Kaavassa ehdotetun luonnonsuojelualueen alue on merkitty lähivirkistysalueeksi (VL), lisäksi kaavassa osoitetaan alueen viereen loma-asuntojen aluetta</p>

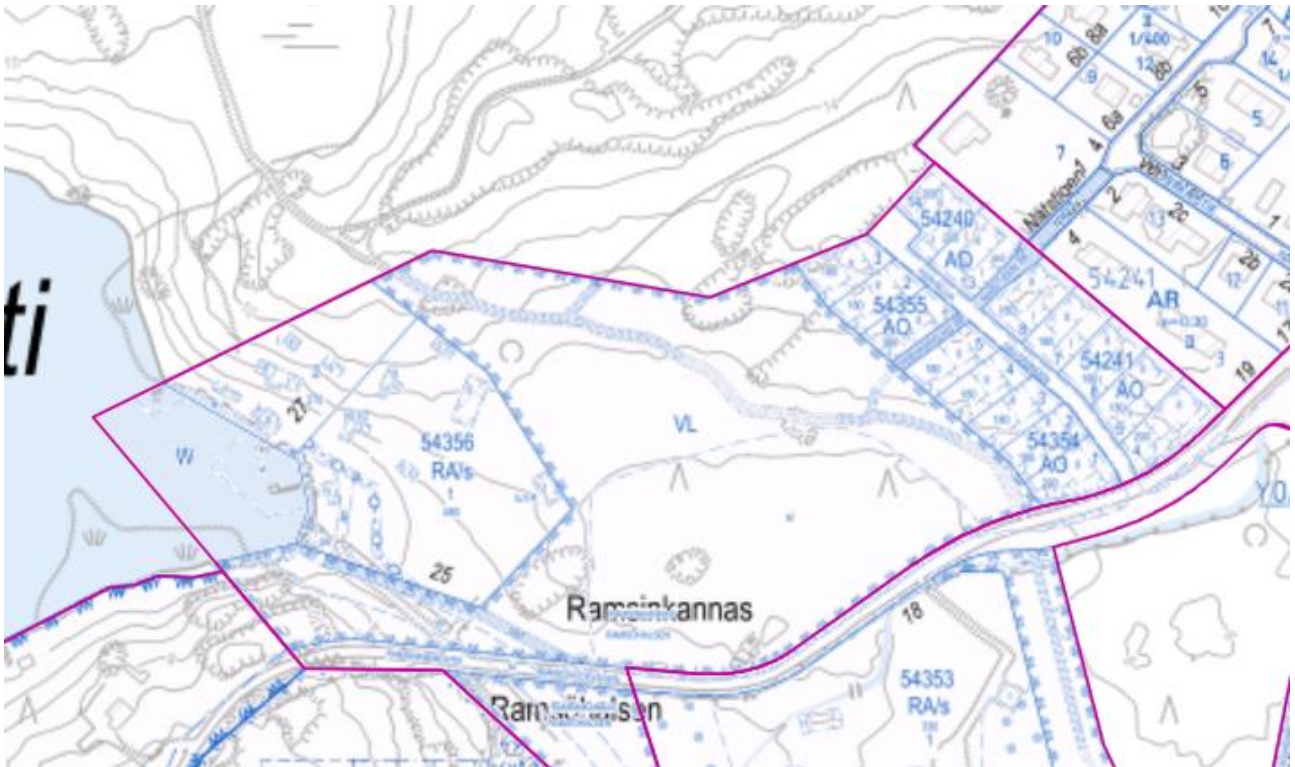
	<p>(RA/s) alueella olevien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden huviloiden ympäristöön, ja pientalojen erilliskorttelia (A0) Haavikujan ympäristöön.</p>
<p>Muut suunnitelmat</p>	<p>Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelmassa (VISTRA II) alueen länsiosaa halkova ulkoilutie on merkitty päärantareitiksi ja vihersormen pääreitiksi. Lisäksi alueella kulkee VISTRA II:n täydentäviä yhteyksiä. Länsiosan ulkoilutiellä kulkee nykyisin Helsingin Itäinen ranta-reitti. Lisäksi kaupunki on osoittanut saman reitin ohjeellisessa pyöräliikenteen tavoiteverkossa pääreitiksi.</p> <p>Suurimmassa osassa suunniteltua luonnonsuojelualuetta ei ole voimassa olevaa yleisten alueiden suunnitelmaa. Alueen eteläosaan ulottuva Ramsinkannas, kuuluu Vuosaaren yleisten alueiden suunnitelmaan (Helsingin kaupunki & Ramboll 2019), Ramsinkannaksen alue on sen mukaan mm. maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö, joka pitää säilyttää.</p> <p>Meri-Rastila on yksi erikseen nimetyistä kaupunkiuudistusalueista. Uudistusta luonnehditaan luonnon ja virkistysalueen osalta seuraavasti: ”Meri-Rastilan virkistysalueet ja alueen solmukohtat parantuvat. Ympäristön parannuksia tehdään katu- ja puistouudistusten avulla ja vahvistetaan kestävä liikkuksen/pyöräilyn ja jalankulun mahdollisuuksia/yhteyksiä siten, että meri on entistä paremmin saavutettavissa.” (Helsingin verkkosivut.)</p> <p>Meri-Rastilan metsään rakennettavasta luontopolusta on jätetty valtuustoaloite vuonna 2020 (https://ahjojulkaisu.hel.fi/6ABFC2BE-A562-CEB6-9AFF-760157C00000.pdf). Aloitteessa ehdotetaan, että Meri-Rastilan metsään suunnitellaan luontopolku yhdessä paikallisten asukkaiden kanssa.</p>

Kuva 1-10. Työryhmä maastokäynnillä alueella. Rauno Yrjölä

Kuva 1-12. Osayleiskaava 12155.

Kuva 1-13. Asemakaava 11880. Ote ajantasa-asemaakaavasta.

Kuva 1-14. Helsingin viher- ja virkistysverkon kehittämissuunnitelma alueella. Tummansininen viiva on pääreitti, vaaleansininen täydentävä rantareitti, oranssi on täydentävä reitti viheralueella ja katkoviiva on vesiliikennereitti.

Kuva 1-15. Helsingin pyöräliikenteen tavoiteverkko alueella.

1.3 Osallistaminen

Hoito- ja käyttösuunnitelmaa varten tunnistettiin alueen keskeiset asukasyhdistykset ja sidosryhmät. Näitä olivat:

- Vuosaari-Seura ry
- Pro Meri-Rastila ry
- Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry
- Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys Tringa ry
- Maastopyöräilijät Mountain Bike Club Finland ry
- Helsingin suunnistajat ry

Yhdistykset kutsuttiin yhteiselle maastokatselmukselle, jossa kerrottiin alustavista hoitosuunnitelmista ja ideoista sekä kerättiin palautetta ja toiveita alueen käyttöön liittyen. Maastokatselmukseen osallistuivat 28.5.2024 Vuosaari-Seura ry, Pro Meri-Rastila ry, Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry sekä Mountain Bike Club Finland ry.

Maastossa kerrottiin osallistujille alustavista suunnitelmista ja ideoista sekä kerättiin heidän palautettaan ja toiveitaan alueen käyttöön liittyen.

Lisäksi järjestettiin avoin yleisötilaisuus, jossa esiteltiin hoito- ja käyttösuunnitelmaa. Tilaisuus pidettiin etätilaisuutena syksyllä 17.10.2024.

Taulukko 1.3 Osallistaminen.

Avoimet yleisötilaisuudet	17.10.2024 HKS luonnoksen esittelytilaisuus	Asukaskysely	Ei toteutettu
Muu osallistaminen	Maastokatselmus keskeisimpien osallisten kanssa 28.5.		

2 Luonnon monimuotoisuuden nykytila

Meri-Rastilan metsäalue on luontotyypeiltään monipuolinen. Alueella on kalliometsiä, tuoretta ja lehtomaista kangasta sekä merenrantaa. Kallioalueiden välisissä painanteissa on suolaikkuja ja pieni noro. Puusto on havupuuvältaista, kallioalueilla mäntyä ja rinnemetsissä ja lähempänä rantaa kuusta. Alueen eteläosassa ja Vartiokylänlahden rannalla on lehtoa. Rehevimmät lehtoalueet ja kuusirinteet ovat myös linnustoltaan runsaimpia alueita.

2.1 Luontoselvitykset ja -seurannat

Hoito- ja käyttösuunnitelmaa varten alueelta kartoitettiin pesimälinnusto, kasvillisuutta ja määriteltiin luontotyypit vuonna 2024. Tausta-aineistoina toimivat myös Helsingin käypäalueiden selvitykset, Helsingin yleispiirteinen lepakkoselvitys, Vuosaaren metsäalueiden monimuotoisuuden arviointi (Vanhatalo, Manninen, Makkonen & Nieminen, 2022) ja vuoden 2022 metsäalueen kasvillisuusselvitys (Lammi & Vauhkonen, 2023).

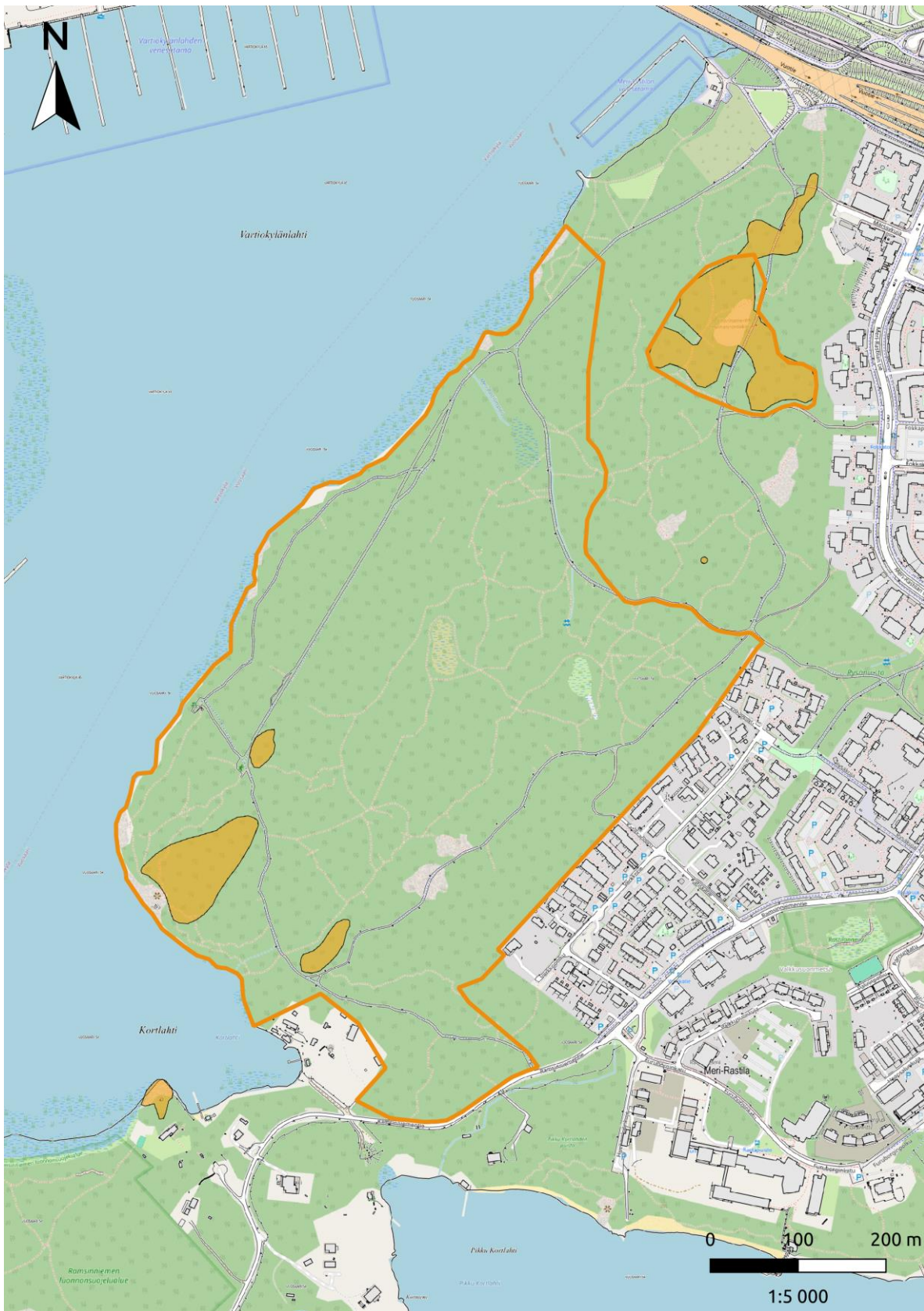
Taulukko 2.1 Aiemmat selvitykset ja seurannat

Luontotyypit ja kasvillisuus	Vuonna 2022 alueelta on tehty Helsingin Vuosaaren metsäalueiden monimuotoisuuden arviointi, johon Meri-Rastila kuului selvitysalueelle (Vanhatalo ym., 2022). Työssä selvitettiin lahopuun määrää, luontotyyppien luonnontilaisuutta, edustavuutta ja kuluneisuutta, sekä vieraslajien peittävydet. Vuonna 2022 inventoitiin myös uhanalaiset ja muut huomionarvoiset putkilokasvit, tarkistettiin arvokkaiden kasvillisuuskohteiden tila tarkistaminen sekä selvitettiin hoitotoimien tarvetta (Lammi & Vauhkonen, 2023). Alueen luontotyypit ja kasvillisuus selvitettiin tarkemmin vuonna 2024. Lisäksi alueelta oli tietoja uhanalaisista luontotyypeistä ja arvokkaista kasvikohteista Luontotietojärjestelmässä.
Linnut	Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys Tringa ry on kartoittanut alueen pesimälinnuston vuonna 2016 (Ellermaa, 2018b). Vuonna 2024 kaupunki teetti alueelta pesimälinnustonselvityksen (Sulander, 2024 julkaisematon).
Lepakot	Alueelle on rajattu tärkeä lepakkoalue (Siivonen, 2004 ja Wermundsen ym. 2014).
Käävät	Alueelle on rajattu hyvin tärkeä käypäalue (Savola, 2012 ja Luontotietojärjestelmä).
Lahopuu	Alueelle on perustettu lahopuun seurantakuvi v. 2023 kaupungin toimesta.

2.2 Arvokkaat geologiset kohteet

Metsäalueen lounaisosassa on kolme muinaisrantakivikkoa. Näitä huomattavasti edustavampi Meri-Rastilan suurin muinaisrantakivikko pohjoisosan kallion päällä on syntynyt 7000–8000 vuotta sitten, kun aallot hioivat jään tuomat kivet pyöreiksi ja huuhtoivat ne rantaan valleiksi. Kivet ovat niin tiheässä, ettei kasvillisuus ole päässyt itämään niiden välistä, vaan kivipelto on ollut paljaana muodostumisestaan asti. Kivet ovat pyörityneitä, kooltaan 20–80 cm, isot lohkareet ovat kulmikkaita. Parhaiten kehittynyt tiheä kivikko on pinta-alaltaan 30 x 60 m. Lisäksi laajemmalla alueella (pituus 400 m) on samaan muodostumaan kuuluvia pienempiä kivikkoja ja suuria lohkareita. Kohde on muuten lähes luonnontilainen, mutta sen poikki kulkee ulkoilutie. Myös metsäalueen lounaisosassa on kolme muinaisrantakivikkoa, mutta ne eivät ole yhtä edustavia kuin suurin kivikko (Erävuori ym. 2014, Salla 2004).

Pohjoisosan kalliolla oleva suuri muinaisrantakivikko kuuluu myös Museoviraston arkeologisiin kohteisiin (numero 1000030640), Meri-Rastilan alueelta ei ole tiedossa muita museoviraston kohteita.

Kuva 2.1. Arvokkaat geologiset kohteet Meri-Rastilan alueella.

2.3 Luontotyypit ja kasvillisuus

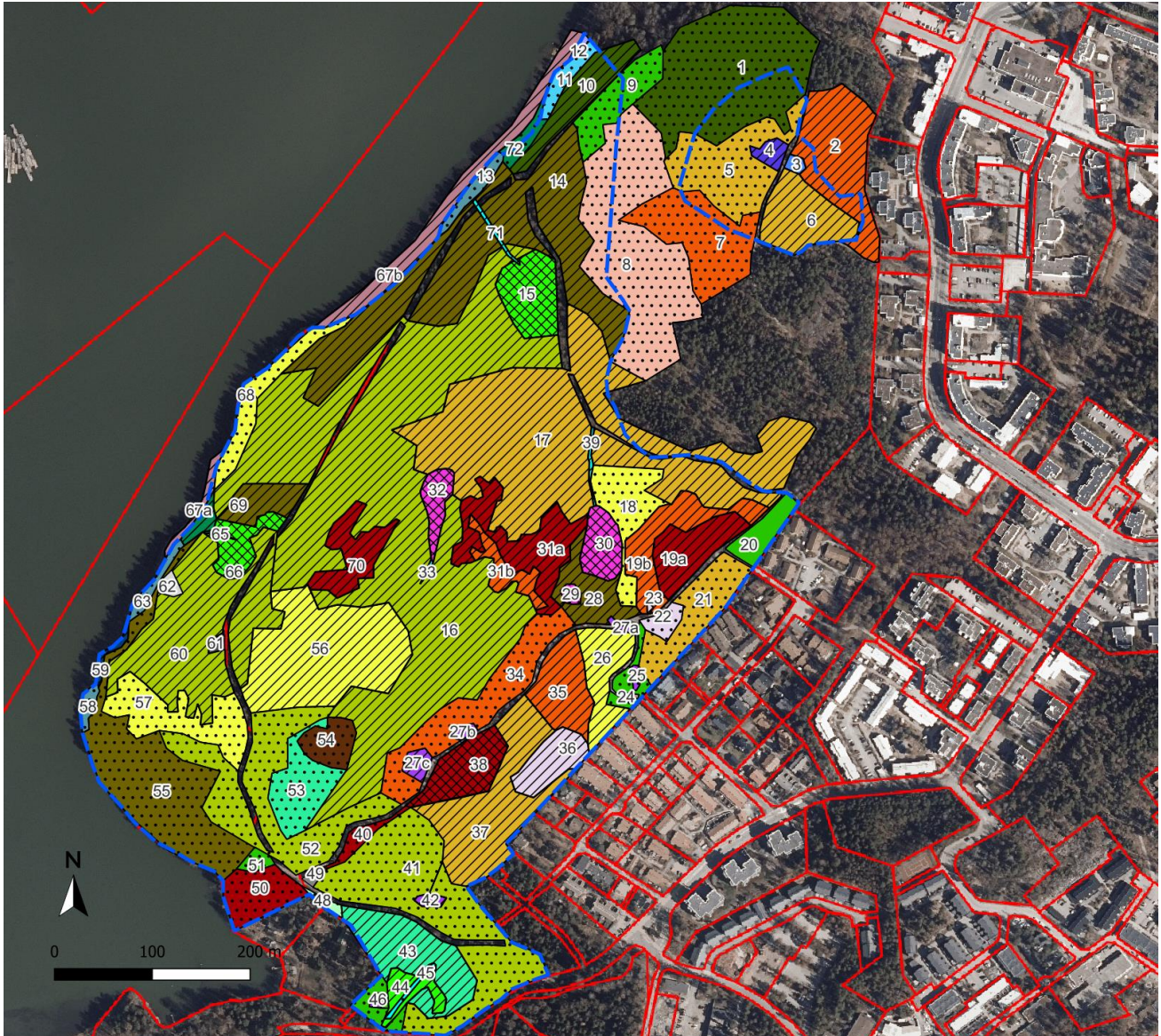
Putkilokasvi- ja luontotyyppiselvityksiä suoritettiin alueella 15.5–15.8.2024 välisenä aikana. Putkilokasveista kartoitettiin valtakunnallisesti ja alueellisesti uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit sekä Helsingissä uhanalaiset, silmälläpidettävät ja huomionarvoiset lajit (Kurtto, 2020). Luontotyypit on inventoitu Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018 –julkaisun luokittelun mukaisesti (Kontula & Raunio, 2018). Uhanalaisista, silmälläpidettävistä ja puutteellisesti tunnetuista luontotyypeistä tehtiin luonnontilaisuuden ja edustavuuden arvioinnit Helsingin kaupungin uhanalaisten luontotyyppien inventoinneissa käytetyn luokituksen mukaan eli kaikki esitetyt uhanalaisluokat ovat Etelä-Suomen uhanalaisuusluokkia. Kaikkien luontotyyppien tiedot löytyvät liitteen 2 taulukosta. Lisäksi vieraslajit kartoitettiin ja niistä kirjattiin ylös niiden esiintymäpaikat sekä runsaudet kuvioittain.

Meri-Rastilan metsä ja muinaisrantakivikko koostuu vaihtelevista ja monipuolisista luontotyypeistä, joista suurin osa on varttuneita havupuuvaltaisia lehtomaisia kankaita (NT) ja varttuneita havupuuvaltaisia tuoreita kankaita (NT). Näiden luontotyyppien edustavimmat alueet ovat laajoja sekä luonnontilaisia ja muodostavat yhtenäisiä kokonaisuuksia. Kuivemmat metsät ovat pääosin edustavia vanhoja kuivahkon kankaita (CR), mutta yleisesti alueen kuivat metsäalueet ja kalliot ovat voimakkaasti kuluneita. Avoimet kalliot ovat Helsingin mittakaavassa harvinaisen laajoja, monilajisia ja jopa kalkkivaikutteisia (kalkkipitoisuus 1 %). Muinaisrantakivikot sekä karut ja keskiravinteiset siirto- ja rapaumalohkareet esiintyvät myös laajasti koko Meri-Rastilan alueella.

Luontotyypit esitetään alla kuvan 2-3 kartalla ja taulukossa 2.3.

Kuva 2-2. Meri-Rastila tarjoaa mahtavan maiseman virkistyskäyttäjille, mikä valitettavasti aiheuttaa myös metsäpohjan kulutusta. Kuvassa vanha havupuuvaltainen tuore kangas siirto- ja rapaumalohkareilla. Kuva otettu kuviolla 55. Sonja Still.

Kuva 2-3. Luontotyyppikuviot.

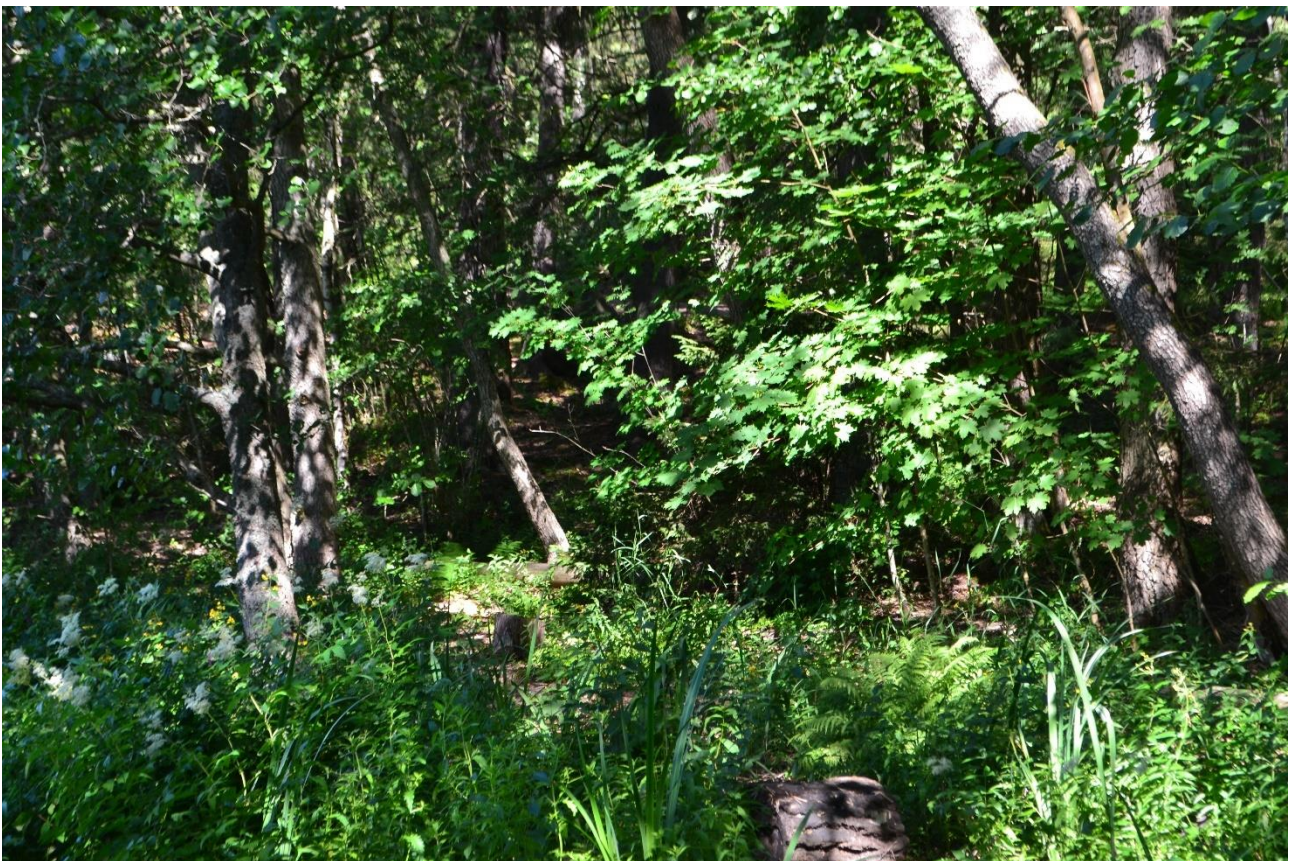
Taulukko 2.3: Yhteenveto kohteen luontotyypeistä. Edustavuus: 1 (Erinomainen), 2 (Hyvä), 3 (Kohdalainen), 4 (Heikko) ja 0 (Ei luontotyyppi). Luonnontilaisuus: 1 (Luonnontilainen), 2 (Vähän heikentynyt), 3 (Heikentynyt) ja 4 (Täysin muuttunut). Kuluneisuus: 1 (Ei kuluneisuutta), 2 (Kulumista havaittavissa) ja 3 (Voimakkaasti kulunut).

Kuvion numero	Luontotyyppi	Uhanalaisluokka Etelä/Koko Suomi	Pinta-ala (ha)	Edustavuus	Luonnontilaisuus	Kuluneisuus
1	Vanhat havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat	EN/EN	1.842	3	3	2
2	Kalliometsät	NT/NT	0.88	2	2	3
3	Karut ja keskiravinteiset siirto- ja rapaumalohkareet	LC/LC	0.029	4	4	3
4	Muinairantakivikot	LC/LC	0.076	2	2	2
5	Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	VU/NT	0.794	3	2	3
6	Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	VU/NT	0.525	2	1	2
7	Kalliometsät	NT/NT	0.804	3	3	3
8	Nuoret kuivahkot kankaat	EN/EN	1.93	3	2	2
9	Tuoreet keskiravinteiset lehdot	VU/VU	0.384	3	3	2
10	Vanhat havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat	EN/EN	0.41	2	3	2
11	Keskiravinteiset merenrantakalliot	NT/NT	0.13	3	3	3
12	Itämeren kivikkoiset niittyranat	NT/NT	0.016	3	2	2
13	Karut merenrantakalliot	LC/LC	0.107	3	3	3
14	Vanhat havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	EN/EN	2.327	2	2	2
15	Lehtokorvet	EN/VU	0.433	1	2	2
16	Varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat	NT/NT	6.716	2	2	2
17	Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	VU/NT	3.788	2	2	2
18	Nuoret tuoreet kankaat	VU/VU	0.443	3	3	3
19a	Vanhat kuivahkot kankaat	CR/EN	0.414	2	2	2
19b	Kalliometsät	NT/NT	0.472	2	2	2
20	Tuoreet keskiravinteiset lehdot	VU/VU	0.197	4	4	2
21	Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	VU/NT	0.518	3	3	3
22	Avoimet laakeat kalkkikalliot	EN/EN	0.092	3	2	3
23	Avoimet laakeat kalkkikalliot	EN/EN	0.005	2	2	3
24	Tuoreet keskiravinteiset lehdot	VU/VU	0.124	3	3	2

25	Keskiravinteiset avoimet laakeat kalliot	NT/NT	0.019	3	3	3
26	Nuoret tuoreet kankaat	VU/VU	0.404	2	3	2
27a	Keskiravinteiset avoimet laakeat kalliot	NT/NT	0.017	3	2	2
27b	Keskiravinteiset avoimet laakeat kalliot	NT/NT	0.028	3	2	3
27c	Keskiravinteiset avoimet laakeat kalliot	NT/NT	0.069	2	2	3
28	Vanhat havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	EN/EN	0.34	2	2	2
29	Borealiset piensuot	EN/VU	0.033	3	1	1
30	Borealiset piensuot	EN/VU	0.248	1	1	2
31a	Vanhat kuivahkot kankaat	CR/EN	0.654	2	3	3
31b	Kalliometsät	NT/NT	0.186	2	3	3
32	Borealiset piensuot	EN/VU	0.176	1	1	1
33	Havumetsävyöhykkeen norot	DD/DD	0.005	2	1	1
34	Kalliometsät	NT/NT	0.775	3	2	2
35	Kalliometsät	NT/NT	0.451	2	2	2
36	Avoimet laakeat kalkkikalliot	EN/EN	0.297	2	2	2
37	Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	VU/NT	1.062	2	2	2
38	Vanhat kuivahkot kankaat	CR/EN	0.41	1	1	2
39	Havumetsävyöhykkeen norot	DD/DD	0.014	2	2	2
40	Vanhat kuivahkot kankaat	CR/EN	0.09	3	3	2
41	Varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat	NT/NT	1.693	3	3	3
42	Keskiravinteiset avoimet laakeat kalliot	NT/NT	0.032	2	2	2
43	Kosteet keskiravinteiset lehdot	NT/NT	0.713	2	2	2
44	Lehtokorvet	EN/VU	0.166	2	2	2
45	Havumetsävyöhykkeen norot	DD/DD	0.025	3	2	2
46	Tuoreet keskiravinteiset lehdot	VU/VU	0.13	3	3	2
47	Keskiravinteiset avoimet laakeat kalliot	NT/NT	0.01	3	2	2
48	Vaahteralehdot	NT/NT	0.031	3	2	2
49	Kivilohkareet	Ei luok.	0.02	0	0	2
50	Vanhat kuivahkot kankaat	CR/EN	0.349	3	3	2
51	Tuoreet keskiravinteiset lehdot	VU/VU	0.054	3	3	2
52	Varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat	NT/NT	1.257	3	3	2
53	Kosteet keskiravinteiset lehdot	NT/NT	0.441	3	2	2
54	Koivuluhdat	DD/DD	0.218	3	2	2

55	Vanhat havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	EN/EN	1.457	3	3	3
----	---	-------	-------	---	---	---

Alueen luoteisrannalta löytyy pienialaisia **rannikon kosteita leppälehtoja (NT)**, joissa ylispuusto koostuu eri-ikäisistä tervalepistä (*Alnus glutinosa*) ja hieskoivuista (*Betula pendula*), sekä kasvaa nuorta vaahteraa (*Acer platanoides*). Pensaskerroksessa on tuomea (*Prunus padus*). Aluskasvillisuus on monilajinen ja melko edustava pinta-alaan nähden. Valtalajit ranta-alpi (*Lysimachia vulgaris*), mesiangervo (*Filipendula ulmaria*), suo-orvokki (*Viola palustris*), käenkaali (*Oxalis acetosella*), merirantaputki (*Ligusticum scoticum*), keltakurjenmiekka (*Iris pseudacorus*), oravanmarja (*Maianthemum bifolium*), valkovuokko (*Anemone nemorosa*), rantaminttu (*Mentha arvensis*), lehtonurmikka (*Poa nemoralis*), rönsyleinikki (*Ranunculus repens*) ja ojakellukka (*Geum rivale*). Edustavammissa kohdissa kasvavat vaativimmat lajit ja Helsingissä huomionarvoiset lajit kotkansiipi (*Matteuccia struthiopteris*), rantayrtti (*Lycopus europaeus*), lehtokorte (*Equisetum pratense*) ja lehtopalsami (*Impatiens noli-tangere*) sekä valtakunnallisesti rauhoitettu vuorijalava (*Ulmus glabra*).

Kuva 2-4 Alueen luoteisrannalta löytyy pienialaisia rannikon kosteita leppälehtoja. Kuvattu kuviolla 64. Sonja Still

Lehtokorvet (EN) ovat kuusivaltaisia järeäpuustoisia ja saniaisvaltaisia. Aluskasvillisuuden lajisto on monilajinen ilman selkeitä valtalajeja, mm. korvessa kasvaa metsäkorte (*Equisetum sylvaticum*), nuokkotalvikki (*Orthilia secunda*), metsäalvejuuri (*Dryopteris carthusiana*), isoalvejuuri (*Dryopteris expansa*), käenkaali, soreahiirenporras (*Athyrium filix-femina*), valkovuokko, korpi-marre (*Phegopteris connectilis*), metsäimarre (*Gymnocarpium dryopteris*) ja rantamatara (*Galium palustre*). Edustavimmissa lehtokorvissa esiintyivät (kuviot 15 ja 66) valtakunnallisesti silmälläpidettävä hentosara (*Carex disperma*) ja alueellisesti uhanalainen laji korpisara (*Carex loliacea*), sekä Helsingissä huomionarvoinen maariankämme (*Dactylorhiza maculata*). Kaikilla lehtokorvilla on noroja.

Kuva 2-5. Lehtokorvet (EN) ovat kuusivaltaisia ja järeäpuustoisia. Kuvattu edustavimmista kuviosta 15. Sonja Still

Meri-Rastilan **tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU)** ovat pienialaisia huonolla edustavuudella ja kovalla reunavaikutuksella. Ylispuustossa valtalajeina vanhoja ja varttuneita koivuja, mäntyä (*Pinus sylvestris*) ja kuusia (*Picea abies*), sekä nuoria vaahteroita, koivuja, raitoja (*Salix caprea*) ja pihlajia (*Sorbus aucuparia*). Paikoin puusto on aikoinaan poistettu ja nyt uusiutumassa, jolloin luontainen ikäjatku on heikentynyt (kuvio 9). Aluskasvillisuuden lajikoostumus ei ole edustavimmista päästä kulttuuri- ja reunavaikutuksen takia. Valtalajina kasvaa mm. mustikka (*Vaccinium myrtillus*), oravanmarja, metsäimarre, käenkaali, ahomansikka (*Fragaria vesca*), valkovuokko, sananjalka (*Pteridium aquilinum*), metsäalvejuuri, kevätpiippo (*Luzula pilosa*), lillukka (*Rubus saxatilis*), lehtonurmikka, korpi-marre, kyläkellukka (*Geum urbanum*), koiranputki (*Anthriscus sylvestris*) ja vadelma (*Rubus idaeus*).

Kuva 2-6. Meri-Rastilan tuoreet keskiravinteiset lehdot ovat pienialaisia, edustavuudeltaan heikkolaatuisia ja voimakkaasti reunavaikutteisia. Kuvattu kuviosta 46. Sonja Still

Kosteat keskiravinteiset lehdot (NT) ovat keskittyneet Meri-Rastilan eteläosaan. Kuvion 43 kostea lehto on edustavin ja monilajisin kuusilehto runsaalla lahoppuustolla. Puusto on paikoin tiheimpää ja karumpaa. Aluskasvillisuuden valtalajit ovat käenkaali, soreahiirenporras, mustikka, suo-orvokki, metsäimarre, korpi-imarre, lillukka, valkovuokko, oravanmarja, metsäorvokki (*Viola riviniana*) ja ahomansikka. Kuvion 53 kostea lehto on saniaisvaltainen, jossa kasvilajisto tavallista köyhempää valtalajilla metsäalvejuuri, soreahiirenporras, käenkaali, isoalvejuuri ja mustikka. Puustossa valtaa pitävät vanhat koivut ja varttuneet kuuset sekä nuoret kuuset ja haavat (*Populus tremula*). Uusiutumiskehityksessä oleva metsä ja kuvion kostea alue vaikuttaa kärsineen kuivuudesta.

Kuva 2-7. Kosteat keskiravinteiset lehdot ovat keskittyneet Meri-Rastila eteläosaan. Kuva otettu kuvioista 43. Sonja Still

Kostealla koivuluhdalla (DD, kuvio 54) on metsäluhtakasvillisuutta, jossa valtapuu on hieskoivu (*Betula pubescens*) hyvällä ikäjatkuomolla. Koivujen seassa kasvaa muutama mänty ja tervaleppä, sekä nuoria kuusia. Luontotyyppi on huonosti tunnettu, mutta tämä alue ei kuitenkaan ole luontotyyppistä edustavin esimerkki koska mosaiikkimaisuus mätäspinoilla puuttuu. Aluskasvillisuuden valtalajit ovat rahkasammalen seassa metsäkorte, suohorsma (*Epilobium palustre*), metsäalvejuuri, kurjenjalka (*Comarum palustre*) ja mustikka. Helsingin mittakaavassa huomionarvoinen ja keskiravinteisen suon osoittaja raate (*Menyanthes trifoliata*) kasvaa harvalukuisena alueen kosteimmissä paikoissa.

Kuva 2-8. Kostealla koivuluhdalla on metsäluhtakasvillisuutta, jossa valtapuu on hieskoivu hyvällä ikäjatkuomolla. Kuva otettu kuvioista 54. Sonja Still

Ulkoilutien varrella on pienialainen **vaahteralehto (NT, kuvio 48)** nuorilla vaahteroilla. Lehdolla on kova reunakulutusvaikutus, mutta aluskasvillisuus on siinä suhteellisen monilajinen valtalajilla puna-ailakki (*Silene dioica*), metsäalvejuuri, mustikka, lehtonurmikka, haisukurjenpolvi (*Geranium robertianum*), keltamo (*Chelidonium majus*), jänönsalaatti (*Lactuca muralis*), ahomansikka, oravanmarja ja metsätähti (*Lysimachia europaea*).

Kuva 2-9. Ulkoilutien varrella on pienialainen vaahteralehto nuorilla vaahteroilla. Kuva otettu kuviosta 48. Sonja Still

Vanhat havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat (EN) esiintyvät alueen koillisosassa ja ovat mänty- ja kuusivaltaisia. Valtapuusto järeärunkoisia mäntyjä ja kuusia, mutta myös muutama koivu ja haapa. Kuviolla 1 puustoa on aikoinaan harvennettu, mikä on heikentänyt puuston luontaista ikäjakaumaa; keski-ikäiset puut puuttuvat. Myös kirjanpainajan tappamia puita löytyy melko runsaasti. Kuvio 10 on edustavampi erirakenteisella ja eri-ikäisellä puustolla.

Kuva 2-10. Vanhat havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat (EN) esiintyvät alueen koillisosassa ja ovat mänty- ja kuusivaltaisia. Kuva otettu kuviosta 10. Sonja Still

Pinta-alaltaan **Varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat (NT)** on alueen yleisin luontotyyppi. Ylipuustossa valtalajeina on eri-ikäistä kuusta, vanhoja mäntyjä ja koivuja. Pensaskerrossa kasvaa paikoin väljästi pihlajaa. Laajimmat ja yhtenäiset lehtomaiset kankaat ovat edustavia, ja niissä löytyy puustossa erirakenteisuutta, hyvällä ikäjatkuomolla, ja runsaasti lahoppuustoa. Kuivempia ja karumpia pienialaisia laikkuja löytyy mosaiikkimaisesti ja ne tuovat metsälle monipuolisuutta. Metsäpohja on kivinen ja valtalajina kasvaa mustikka, oravanmarja, kangasmaitikka (*Melampyrum pratense*), puolukka (*Vaccinium vitis-idaea*), metsämaitikka (*Melampyrum sylvaticum*), nuokkotalvikki ja vanamo (*Linnea Borealis*).

Kuva 2-11. Tyypillinen varttunut havupuuvaltainen lehtomainen kangas. Kuva otettu kuviosta 16. Sonja Still

Vanhat havupuuvaltaiset tuoreet kankaat (EN) ovat mustikkatyyppin tuoreita metsiä. Valtaosa ylispuustosta koostuu järeistä männyistä, kuusista ja koivuista, ja paikoin on jo uusiutuvaa metsää nuorilla puilla vanhojen kuolleiden sijaan. Metsän pohja on sekä kalliollinen että kivinen, ja sammalien peitossa. Aluskasvillisuuden valtalajina kasvaa mustikka, kanerva (*Calluna vulgaris*), puolukka ja metsälauha (*Avenella flexuosa*).

Kuva 2-12. Vanhat havupuuvaltaiset tuoreet kankaat ovat mustikkatyyppin tuoreita metsiä. Kuvattu kuviosta 55. Sonja Still

Nuoret tuoreet kankaat (VU) koostuvat tiheäpuustoisista alueista, nuorin mäntyin, kuusin ja koivu. Puusto on paikoin lehtipuuvaltainen ja väljempi ja nuoren puuston seassa kasvaa edelleen muutamia vanhoja koivuja, mäntyjä ja kuusia. Uusiutuvaa metsää. Metsän pohjalla on runsaasti lahoppua ja sammalpeitteisiä kiviä. Aluskasvillisuus on vähälajinen valtalajeilla mustikka, puolukka, metsälauha, metsämaitiainen, vanamo ja oravanmarja. Kirjanpainajan tuhoja löytyy.

Kuva 2-13. Nuoret tuoreet kankaat koostuvat tiheäpuustoisista alueista nuorin männyin, kuusin ja koivuin. Kuvattu kuviosta 56. Sonja Still

Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat (VU) ovat Meri-Rastilassa yksi tavallisimmista luontotyypeistä ja ne ovat pääosin laajoja ja yhtenäisiä metsiä, joista kuvio 17 on laajin ja edustavin. Puusto on kuusivaltainen, eri-ikäinen ja erirakenteinen ja lahoppuustoa löytyy runsaasti. Puiden luontainen ikäjätkumo on hyvä. Metsän pohja on hyvin kivinen ja sammalpeitossa. Aluskasvillisuudessa valtalajeina mustikka, metsälauha, numiröllä (*Agrostis capillaris*), kanerva, vanamo, soresahiirenporras, metsämaitikka ja kevätpiippo.

Kuva 2-14. Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat ovat Meri-Rastilassa yksi tavallisimmista luontotyypeistä. Kuvattu edustavimmista kuviosta 17. Sonja Still

Vanhat kuivahkot kankaat (CR) ovat pääosin järeäpuustoisia mäntyvaltaisia metsiä. Osa männyistä on komeasti monihaaraisia ja osa kitukasvuisempia kuivimmilla paikoilla. Metsässä on mosaiikkimaisesti kalliometsäalueita, joista löytyy sekä karumpaa ja keskiravinteisempaa kallioperää. Karuilla alueilla kasvaa tavallisesti metsälauhaa, puolukkaa, mustikkaa ja kanervaa, mutta keskiravinteisilla alueilla näiden lisäksi kasvaa ahosuolaheinää (*Rumex acetosella*), metsätähteä ja keto-
orvokkia (*Viola tricolor*). Kalliokumpareiden välissä löytyy pienialaisia, kosteita kalliuomien soistumia, joita rakkasammaleet ovat valloittaneet. Edustavan ja iäkkään puuston ansiosta tämä luontotyyppi edustaa paremmin harvinaisen puuston arvoja kuin kalliometsät luontotyyppi. Edustavimmat vanhat kuivahkot kankaat ovat kuviot 19a, 31a ja 38, joissa puusto, lajisto ja kalliorakenteen monipuolisuus kohottaa luonnonarvoja. Valitettavasti kuivat ja avoimet kankaat houkuttelevat myös ihmisiä kävelemään siellä ja tämä johtaa herkän metsäpohjan ja lajiston heikentymiseen.

Kuva 2-15. Vanhat kuivahkot kankaat ovat pääosin järeäpuustoisia mäntyvaltaisia metsiä, joissa on mosaiikkimaisesti kalliometsäalueita. Kuvattu edustavimmista kuviosta 38. Sonja Still

Nuoren kuivahkon kankaan (EN, kuvio 8) puusto on pääosin nuorta kuusta, mäntyä ja koivua, seassa ylispuuna vähän järeitä ja näyttäviä mäntyjä ja muutama koivu. Metsäpohja on kalliainen ja aluskasvillisuus vähälajinen metsälauhalla, puolukalla, mustikalla ja kanervalla.

Kuva 2-16. Nuori kuivahko kangas. Kuvattu kuviosta 8. Sonja Still

Kalliometsien (NT) kalliopohja vaihtelee karuista (esim. kuviot 2 ja 7) keskiravinteisiin (esim. kuviot 31b ja 34) ja puusto on mäntyvaltainen vanhoilla, varttuneilla ja kitukasvuisilla männyillä. Mosaikkimaisesti myös kuivan ja kuivahkon kankaan alueita ja niissä kasvaa mäntyjen lisäksi haapaa, pihlajaa ja koivua. Aluskasvillisuus on vähälajinen mustikalla, kanervalla, metsälauhalla ja puolukalla.

Kuva 2-17. Karu kalliometsä. Mosaiikkimaisesti myös kuivan ja kuivahkon kankaan alueita Kuvattu kuviosta 35. Sonja Still.

Keskiravinteiset merenrantakalliot (NT, kuvio 11): Pohjoisrannalla löytyy loiva merenrantakallio keskiravinteisella ominaispiirteellä, mutta lajisto on tavallista köyhempää ja voimakkaan kulumisen seurauksena luontainen vyöhykkeisyys on olematon. Valtalajit ovat ahosuolaheinä, metsälauha, numirölli, keto-orvokki ja keltamaksaruoho (*Sedum acre*). Lajisto on kuitenkin karun kallion lajistoa rikkaampaa.

Kuva 2-18. Pohjoisrannalla löytyy loiva merenrantakallio keskiravinteisella ominaispiirteellä, mutta lajisto on tavallista köyhempää. Kuvattu kuviosta 11. Sonja Still

Myös **karut merenrantakalliot (LC, kuviot 13, 58 ja 63)** ovat kovalla virkistyskäytöllä. Laakeiden rantakallioiden kasvillisuus on lähes olematon kovan kulumisen takia, mutta kuvioilta on yhä löydettävissä valtalajit nurmirölli, kanerva, ahosuolaheinä ja metsälauha. Useammissa paikoissa kallioidella on pidetty nuotioita.

Kuva 2-19. Karut merenrantakalliot (LC, kuviot 13, 58 ja 63) ovat kovalla virkistyskäytöllä. Laakeiden rantakallioiden kasvillisuus on lähes olematon kovan kulumisen takia. Kuvattu kuviosta 63. Sonja Still

Avoimet laakeat kalkkikalliot (EN) esiintyvät alueen kaakkoisosassa ulkoilutien ja asuinalueen välissä. Kalliopaljastumat ovat poikkeuksellisen isoalaisia ja kasvilajiston sekä kallion suonimaisen rakenteen vuoksi kalkkivaikutteisuus on havaittavissa, mutta kalkkipitoisuus on lähellä 1 %:a. Kalkkipitoisuus on vahvistettu suolahappotestillä ja ”kalkkisuonen” kivipalaseen saatiin aikaan lievä reaktio. Kalkinsuosijalajit kalkkikiertosammal ja kalliotummaraunioinen esiintyvät alueella vähälukuisena. Muutenkin kasvilajisto on tavallista kalliota lajirikkaampaa ja monipuolisempaa ilman selkeää valtalajistoa. Kuvioilla esiintyy isomaksaruohoa, mäkitervakkoa (*Viscaria vulgaris*), kalliokieloa (*Polygonatum odoratum*), ahomansikkaa, hentolituruohoa (*Arabidopsis thaliana*), nuokkuhelmikkää (*Melica nutans*), mäkikuismaa (*Hypericum perforatum*), eteläntuoksusimaketta (*Anthoxanthum odoratum*), huopavoikeltanoa (*Pilosella officinarum*), haisukurjenpolvea ja keto-orvokkia.

Kuvat 2-20 ja 2-21. Avoimet laakeat kalkkikalliot esiintyvät kaakkoisosassa ulkoilutien ja asuinalueen välissä. Kuvattu kuviosta 22 (yläkuva) ja kuviosta 36 (alakuva). Sonja Still

Keskiravinteiset avoimet laakeat kalliot (NT) ovat pienialaisia kalliopaljastumia pääosin ulkoilutien varrella, mutta niitä on myös keskellä metsää. Vaikka kallioalueet ovat avoimia, niillä voi kasvaa muutama mänty, koivu ja pylväskataja (*Juniperus communis*) tai puuntaimia. Kasvilajiston ja kallion suonimaisen rakenteen vuoksi kalkkivaikutteisuus on havaittavissa, mutta kalkkipitoisuus on alle 1 %, eikä selkeitä kalkinsuosioita kasva kalliolla. Valtalajina kasvaa metsälauha, isomaksaruoho, ahosuolaheinä, rohtotädyke (*Veronica officinalis*), kalliokielo, hentolituruoho, ahomansikka, mäkitervakko ja keto-orvokki.

Kuva 2-22. Keskiravinteiset avoimet laakeat kalliot ovat erikokoisia kalliopaljastumia, tässä laajahko alue. Kuvattu kuviosta 27c. Sonja Still

Pienialainen, matalakasvuisempi ja avoin **Itämeren kivikkoinen niittyrinta (NT, kuvio 12)** sijaitsee Meri-Rastilan pohjoisosassa rantakallion ja järviruovikon välissä. Luontotyyppiluokittelusta huolimatta rantaniitty ei ole kovin kivinen vaan on enemmän moreenin hallitsema. Ranta on mahdollisesti pysynyt matalakasvuisena ihmisperäisen kulumisen ansiosta. Kasvillisuus on pääosin matalaa, ruohovaltaista ja yksittäiset valtalajit tyypillisesti puuttuvat. Rannalla kasvavat suolavedensuosijat kuten suolavihvilä (*Juncus gerardii*), meriketohanhikki (*Argentina anserina* subsp. *groenlandica*), merirannikki (*Lysimachia maritima*), meriluikka (*Eleocharis uniglumis*), rönsyrölli (*Agrostis stolonifera*) ja meriratamo (*Plantago maritima*), sekä myös yleisimmät kosteudensuosijat kuten luhtalemmikki (*Myosotis scorpioides*), rantakukka (*Lythrum salicaria*), rönsyleinikki, rentukka (*Caltha palustris*), keltakurjenmiekka ja mesiangervo. Järviruoko (*Phragmites australis*) on valloittanut uloimman rantaviivan, estäen luontaisen aallon vaikutuksen ja tämän takia edustavuus on heikko.

Kuva 2-23. Pienialainen, matalakasvuinen ja avoin Itämeren kivikkoinen niittyrinta. Kuvattu kuvio 12. Sonja Still

Borealiset piensuot -luontotyyppi (EN) Kalliopainanteiden suot ovat pienialaisia ja joko puustoisia ja/tai avoimia soita. Yleisimmät suotyyppit ovat saranevoja ja luhtanevoja. Piensuot sijaitsevat topografialtaan pienipiirteisissä altaissa, missä niillä ei ole tilaa kehittyä keidas- tai aapasoiksi. Isommissa ja edustavimmissa piensuokuvioissa kasvaa alueellisesti uhanalainen laji korpisara, sekä Helsingissä huomionarvoinen maariankämme. Kaikista näistä piensuista kulkee pieni noro.

Kuva 2-24. Borealiset piensuot luontotyyppillä on voimakas korpisuus ja luhtaisuus. Kuvattu kuvio-osta 32. Sonja Still

Muinaisrantakivikot (LC, kuvio 4), eli pirunpellot ovat noin 2 000–12 000 vuotta sitten syntyneitä rantakivikoita aallokon, tyrskyjen ja jäiden kuluttavan ja kasaavan toiminnan tuloksena. Meri-Rastilassa löytyy tyypillinen pirunpelto, mutta se on pienialainen ja voimakkaasti kulunut, koska on lapsien suosima leikkipaikka. Sama leikkipaikan suosio koskee myös pirunpellon vastapäätä olevaa **karut ja keskiravinteiset siirto- ja rapaumalohkareet (LC, kuvio 3)** kuviota. Karut, isot ja luontaiset lohkarit ovat kivasti ryhmässä ja houkuttelevat leikkiviä lapsia kiipeilemään lohkariden päällä. Karut ja keskiravinteiset siirto- ja rapaumalohkarit esiintyvät myös laajasti koko Meri-Rastilan alueella. Osa näistä lohkarista on louhittuja. Graniittilohkareista ja etenkin rapakivigraniiteista on lohkottu osia rakennuskiviksi luultavasti hyvin paikalliseen käyttöön. Ajankohtaa on vaikea sanoa, mutta kiveä pystyttiin poraamaan joskus 1800-luvun alkupuolelta ja siirtolohkariden laajempi käyttö saattoi Helsingissä loppua joskus 1950-luvulla.

Kuva 2-25. Muinaisrantakivikot. Kuvattu kuviosta 4. Sonja Still

Merenrantaruovikot (LC, kuviot 67a ja 67b) ovat korkeakasvuisia ja järviruokovaltaisia, mutta järviruo' on lisäksi kuvioilla kasvaa luhtalemmikki, isomaltsa (*Atriplex prostrata*), vesihierakka (*Rumex aquaticus*), rantamatara (*Galium palustre*), rönsyleinikki, mesiangervo, suolavihvilä, luhtarölli ja rantakukka.

*Kuva 2-26. Korkeakasvuinen ja järviruokovaltainen merenrantaruovikko. Kuvattu kuviosta 67b.
Sonja Still*

Pienialainen ja kapea **Itämeren sora- ja somerikkoranta (LC, kuvio 59)** esiintyy länsikärjen rannalla rantakallioiden välissä. Ranta on isokivinen ja sorainen, ja siinä kasvaa ruohokanukka (*Cornus suecica*), ruokohelpi (*Phalaroides arundinacea*), luhtarölli, syysmaitiainen (*Scorzoneroidea autumnalis*), rantapiharatamo ja ranta-alpi.

Kuva 2-27. Pienialainen ja kapea Itämeren sora- ja somerikkoranta (LC, kuvio 59) on länsikärjen rannalla rantakallioiden välissä. Kuvattu kuvioista 59. Sonja Still

Havumetsävyöhykkeen norot (DD) saavat alkunsa lehtokorvista tai piensoiden uomista. Norot ovat pääosin luonnontilassa ja niillä on luontaisesti kaareileva uoma kivien ja puiden välissä. Norojen loppuosat joko levenevät isommalle alueelle ilman selkeää uomaa tai noro jatkuu maanalaisena. Norojen uhkana on kuluminen, ihmisten liikkuesssa nororeunojen pitkin ja yli.

Kuva 2-27. Havumetsävyöhykkeen norot (DD) saavat alkunsa lehtokorvista tai maankohoamisrajan piensuoikehityssarjan uomista. Kuvattu kuvioista 71. Sonja Still

2.4 Lepakot

Suunniteltu suojelualue sisältyy Helsingin luontotietojärjestelmässä rajattuun paikallisesti arvokkaaseen lepakkoalueeseen (Vartiokylänlahti / B-luokka). Kauden 2003 (Siivonen, 2004) selvityksessä tärkeän lepakkoalueen rajaus on ollut pienempi kuin vuonna 2014, mutta Meri-Rastilan kohdalla rajaus vaikuttaa olevan identtinen (Wermundsen, Nieminen & Asikainen, 2014). Alue on lepakoille sopivaa saalistusympäristöä (ainakin pohjanlepakoita, viiksisipiipalajeja ja vesisiippoja), ja suojelualueen eteläpuolella on myös potentiaalisia lepakoiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja (vanhat rakennukset).

Kuva 2.28. Helsingin tärkeät lepakkoalueet, Vartiokylänlahden rajaus Meri-Rastilan kohdalla.

2.5 Linnut

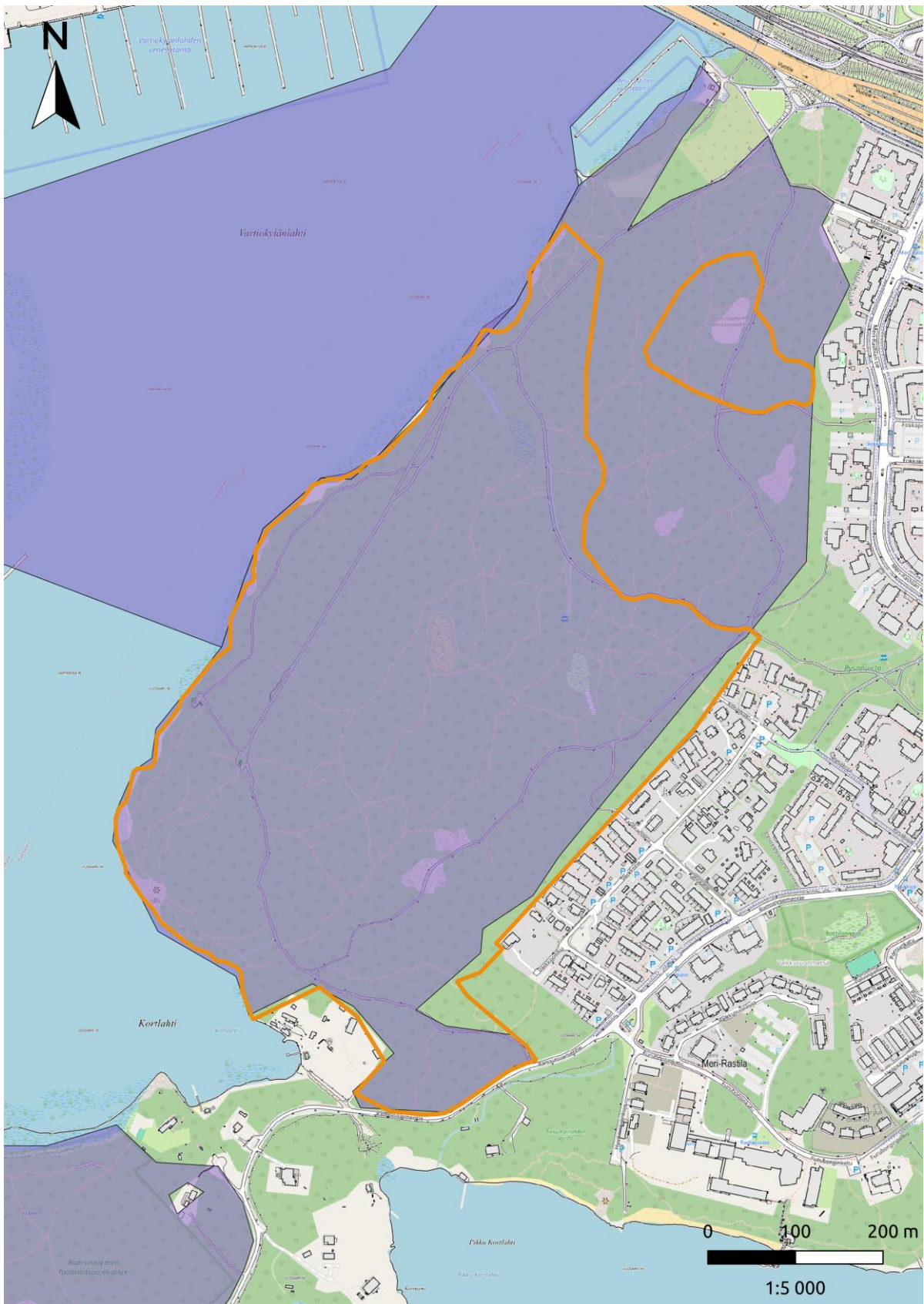
Vartiokylänlahden alueen linnustosta on perustietoa muun muassa Helsingin lintuatlaksessa (Pakkala ym. 1998). Rastilan ja Vartiokylän alue on runsaslajista aluetta rehevine rantoineen, mutta Meri-Rastilan metsä on karumpaa ja havumetsien lajit ovat runsaampia. Helsingin arvokkaiden lintualueiden selvityksessä Meri-Rastilan huomionarvoisia lajeja olivat töyhtötiainen ja hömötiainen (Ellermaa 2018b), molemmat lajeja, joita ei havaittu alueella vuoden 2024 pesimälinnustokartoituksessa (Sulander 2024, julkaisematon).

Meri-Rastilan metsän pesimälinnustossa runsaimpia lajeja ovat kaupunkimetsiköiden ja toisaalta kuusimetsien lajit. Meri-Rastilassa lintutiheys oli 365,5 reviiriä/km² eli varsin keskimääräinen tiheys vastaavan kaltaisissa metsissä Uudellamaalla (Sulander 2024, julkaisematon). Reviirejä oli laskenta-alueella tiheimmin lehtipuuvaltaisissa sekametsissä (kaakkois-, ja pohjoisosa, sekä alueen itäinen uloke) sekä länsi-lounaisosan varttuneissa kuusivaltaisissa metsänosissa ja harvin tiheys alueen keskiselänteen kallioisilla mäntykankailla. Uudenmaan metsien yleinen lintutiheys on 230 parin luokkaa (Solonen ym. 2010). Paikallisesti tiheydet voivat kohota paljon suuremmiksi, jopa yli tuhanteen pariin neliökilometrillä. Uudenmaan männiköissä pesii n. 300 – 500 paria ja kuusivaltaisissa metsissä 500 – 1000 paria neliökilometrillä.

Kuuden runsaimman lajin reviirit (130) muodostivat lähes 2/3 (65 %) kaikkien reviirien (201) yhteismäärästä. Runsaimmat lajit ja niiden reviirimäärät olivat: peippo (43), mustarastas (23), hippiäinen (23), sinitäinen (16) talitiainen (14) ja punarinta (11). Lisäksi varttuneen metsän ja metsän ikärakenteen vaihtelevuutta ja luonnonmukaisuutta ilmaisevia lajeja olivat mm. puukiipijä (8 reviiriä), kuusitiainen (8), peukaloinen (5), sirittäjä (4) ja käki (1) (Sulander 2024, julkaisematon).

Neljällä uhanalaisella lajilla oli vähintään yksi reviiri Meri-Rastilassa vuonna 2024: kanahaukalla (NT) oli yksi, tervapääskyllä (EN) kaksi, närhällä (NT) yksi ja viherpeipolla (EN) kaksi reviiriä. Lisäksi kartoituksissa havaittiin viisi uhanalaista lajia, joiden reviirikriteeri ei toteutunut: kuhankeittäjä (EN) ei reviiriä, rastaskerttunen (VU) 7.6., harakka (NT) ruokailijoita, pikkusieppo (D)28.5., 7.6. ja punavarpuunen (NT) 7.6. (Sulander 2024, julkaisematon).

Meri-Rastilan hippiäistiheys on huomattava, ja metsäalueella on havaittu myös toinen Suomen ensimmäisistä tulipäähippiäisen pesinnöistä vuonna 2020 (Rissanen ym. 2021).

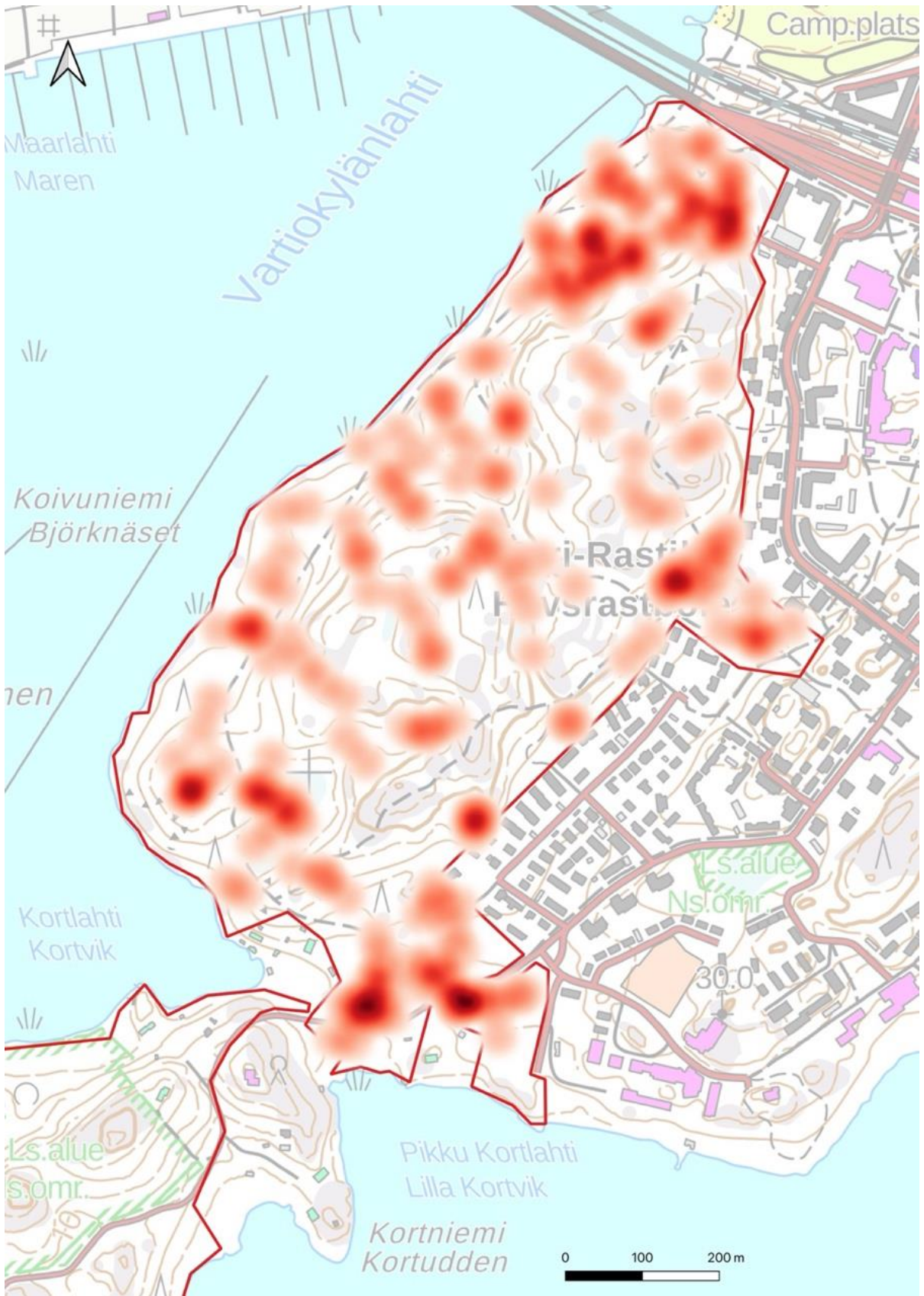

Kuva 2.29. Helsingin tärkeät lintualueet aineiston rajaus Meri-Rastilan kohdalla.

Taulukko 2.5. Meri-Rastilan metsäalueen pesimälinnusto vuoden 2024 kartoitusten perusteella (Su-lander, julkaisematon aineisto). EN= erittäin uhanalainen, VU= vaarantunut, NT = silmällä pidettävä. D = lintudirektiivin laji, KVL= kansainvälinen vastuulaji.

Laji	Tieteellinen	Revii- rejä	Tiheys reviirejä / km ²	Uhex	Lisätie- toja
Sinisorsa	<i>Anas platyrhynchos</i>	0	0,0		
Kanahaukka	<i>Accipiter gentilis</i>	1	1,8	NT	
Varpushaukka	<i>Accipiter nisus</i>	0	0,0		
Rantasipi	<i>Actitis hypoleucos</i>	2	3,6		
Uuttukyyhky	<i>Columba oenas</i>	1	1,8		
Sepelkyyhky	<i>Columba palumbus</i>	6	10,9		
Käki	<i>Cuculus canorus</i>	1	1,8		
Tervapääsky	<i>Apus apus</i>	2	3,6	EN	
Käpytikka	<i>Dendrocopos major</i>	3	5,5		
Metsäkirvinen	<i>Anthus trivialis</i>	0	0,0		
Peukaloinen	<i>Troglodytes troglodytes</i>	5	9,1		
Rautiainen	<i>Prunella modularis</i>	1	1,8		
Punarinta	<i>Erithacus rubecula</i>	11	20,0		
Satakieli	<i>Luscinia luscinia</i>	0	0,0		
Leppälintu	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	0	0,0		KVL
Mustarastas	<i>Turdus merula</i>	23	41,8		
Räkättirastas	<i>Turdus pilaris</i>	0	0,0		
Laulurastas	<i>Turdus philomelos</i>	4	7,3		
Punakylkirastas	<i>Turdus iliacus</i>	0	0,0		
Kulorastas	<i>Turdus viscivorus</i>	0	0,0		
Kultarinta	<i>Hippolais icterina</i>	0	0,0		
Viitakerttunen	<i>Acrocephalus dumetorum</i>	0	0,0		
Rastaskerttunen	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	0	0,0	VU	
Hernekerttu	<i>Sylvia curruca</i>	1	1,8		
Lehtokerttu	<i>Sylvia borin</i>	1	1,8		
Mustapääkerttu	<i>Sylvia atricapilla</i>	3	5,5		
Sirittäjä	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	4	7,3		
Tiltalti	<i>Phylloscopus collybita</i>	0	0,0		
Pajulintu	<i>Phylloscopus trochilus</i>	7	12,7		
Hippiäinen	<i>Regulus regulus</i>	23	41,8		
Harmaasiippo	<i>Muscicapa striata</i>	0	0,0		
Pikkusiippo	<i>Ficedula parva</i>	0	0,0		D
Kirjosieppo	<i>Ficedula hypoleuca</i>	7	12,7		
Kuusitiainen	<i>Periparus ater</i>	8	14,5		
Sinitiainen	<i>Cyanistes caeruleus</i>	16	29,1		
Talitiainen	<i>Parus major</i>	14	25,5		
Puukiipijä	<i>Certhia familiaris</i>	8	14,5		
Kuhankeittäjä	<i>Oriolus oriolus</i>	0	0,0	EN	
Närhi	<i>Garrulus glandarius</i>	1	1,8	NT	

Harakka	<i>Pica pica</i>	0	0,0	NT	
Varis	<i>Corvus cornix</i>	0	0,0		
Korppi	<i>Corvus corax</i>	0	0,0		
Peippo	<i>Fringilla coelebs</i>	43	78,2		
Järripeippo	<i>Fringilla montifringilla</i>	0	0,0		
Viherpeippo	<i>Carduelis chloris</i>	2	3,6	EN	
Vihervarpunen	<i>Carduelis spinus</i>	3	5,5		
Pikkukäpylintu	<i>Loxia curvirostra</i>	0	0,0		
Punavarpunen	<i>Carpodacus erythrinus</i>	0	0,0	NT	
Punatulkku	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	0	0,0		
	<i>Havaittu reviirimäärä</i>	201			
	<i>Havaittu lajimäärä (reviirit)</i>	27			
	<i>Tiheys reviirejä / km²</i>	365			
	Alueella kaikkien havaittujen lajien lukumäärä	49			

Kuva 2-30. Meri-Rastilan alueen pesimälajien reviirien tihentymät vuonna 2024 (Sulander, julkaisematon).

2.6 Käävät

Alueen kääpä- ja orvakkalajistoa on inventoitu vuonna 2011. Tärkeän kääpä alueen rajausta on suojelualueen rajausta laajempi. Kohde on luokiteltu arvokkaimpaan I-luokan kääpäalueisiin.

Meri-Rastilan selvitysalueelta havaittiin syksyn 2011 selvityksessä peräti 90 kääpäalajia ja 7 muuta indikaattoriarvoa omaavaa kääväkästä. Lisäksi alueelta on vuodelta 2010 havainto (Olli Manninen) yhdestä kääpäalajista, jota ei havaittu vuoden 2011 selvityksessä. Alueelta havaittu kokonaislajimäärä on siis 91 lajia, mikä on enemmän kuin yhdelläkään toisella vuoden 2011 selvitysalueella.

Havaituissa lajeissa on peräti 53 arvokkaita elinympäristöjä indikoivaa lajia (46 kääpäalajia ja 7 muuta kääväkästä). Havaittuihin lajeihin kuuluu yksi valtakunnallisesti vaarantunut laji, kuusensitkokääpä (*Antrodiella parasitica*), silmälläpidettävät (NT) kääpäkääpä (*Anomoporia bombycina*), korpiludekääpä (*Skeletocutis odora*), lumokääpä (*Skeletocutis brevispora*) ja rustikka (*Aporpium canescens*), helтта-aidaskääpä (*Gloeophyllum abietinum*) ja korkkikerroskääpä (*Perenniporia subacida*).

Muita Helsingin oloissa erityisen harvinaisia lajeja ovat kruunuhaarakas (*Artomyces pyxidatus*), lumikonkääpä (*Fibroporia norrlandica*), pajunkääpä (*Antrodia macra*), paperiludekääpä (*Skeletocutis papyracea*), pikireunakääpä (*Phellinus lundellii*), silokääpä (*Gloeoporus pannocinctus*) ja vuohenkääpä (*Albatrellus subrubescens*) (Savola, 2012).

Kuva 2.31. Helsingin tärkeät kääpäalueet aineiston rajaus Meri-Rastilan kohdalla.

2.7 Merkittävä lajisto

Alueen linnustossa havupuuvaltaisten, osin kosteapohjaisten metsien ovat hyvin edustettuina. Kanahaukka ja tervapääsky sekä närhi ja viherpeippo olivat merkittävimmät pesimälajit vuonna 2024. Lisäksi alueelta on havaintoja mm. pikkusiepostista ja rastaskertuksesta sekä uhanalaisista töyhtö- ja hömötiäisistä.

Edustavimmissa lehtokorvissa esiintyy valtakunnallisesti silmälläpidettävä hentosara (*Carex disperma*) ja alueellisesti uhanalainen laji korpisara (*Carex loliacea*), sekä Helsingissä huomionarvoinen maariankämmekkä (*Dactylorhiza maculata*). Tervaleppälehtojen edustavimmissa kohdissa kasvavat vaativimmat lajit ja Helsingissä huomionarvoiset lajit kotkansiipi (*Matteuccia struthiopteris*), rantayrtti (*Lycopus europaeus*), lehtokorte (*Equisetum pratense*) ja lehtopalsami (*Impatiens noli-tangere*) sekä valtakunnallisesti rauhoitettu vuorijalava (*Ulmus glabra*). Isommissa ja edustavimmissa piensoissa kasvaa alueellisesti uhanalainen laji korpisara, sekä Helsingissä huomionarvoinen maariankämmekkä. Myös Helsingissä huomionarvoinen ja metsien luonnontilan osoittaja yövilkka (*Goodyera repens*) esiintyy edustavammassa havupuuvaltaisessa lehtomaisessa kankaassa.

Lepakoista laajalta koko Vartiokylänlahden alueelta mainitaan havaitun pohjanlepakko, vesisiippa, viiksisiipat ja pikkulepakko. Alueen metsät indikoivat kuitenkin myös potentiaalia korvayökölle. Huomionarvoisia kääpiä on esitelty kappaleessa 2.6.

Huomionarvoiset lajit esitetään ryhmittäin jäljempänä taulukoissa ja osin kartoilla, jos niistä on luotettavaa sijaintitietoa.

Uhanalaisuusluokitus: RE = hävinnyt, CR = äärimmäisen uhanalainen, EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä, DD = puutteellisesti tunnettu, RT = alueellisesti uhanalainen (metsäkasvillisuusvyöhykkeessä 1b hemiboreaalin, Lounainen rannikkomaa).
Putkilokasvien muu status: kunnallisesti merkittävät Kurton mukaan (2020). Luetellaan Helsingissä uhanalaiset ja ”muuten huomionarvoiset”. Muuten huomionarvoiset = lajit eivät ole valtakunnallisella punaisella listalla eivätkä alueellisesti uhanalaisia, mutta vaateliaisuudellaan ja paikallisella harvinaisuudellaan osoittavat yhdessä niiden kanssa luonnoltaan arvokkaimpia alueita Helsingissä. Helsingissä uhanalaisiin merkitään kunnallisen uhanalaisuusluokan perään k-tunnus (esim. VUK) ja muuten huomionarvoisiin (M).

Kuva 2-32. Kartta. Uhanalaisten ja huomionarvoisten putkilokasvilajien esiintymistä.

Taulukko 2.5a Merkittävä lajisto, putkilokasvit.

Laji	Rauhoitettu	Luontodirektiivi	Uhanalaisuus	Muu status	Kuviot
Lehtopalsami			M	Lehtoisuuden osoittaja	64
Lehtokorte			M	Lehtoisuuden osoittaja	10, 64
Maariankämmeikä			M	Keskiravinteisten soiden osoittaja	15, 30
Mäkiarho			M	Avointen kotojen osoittaja	22, 36
Purolitukka			M	Lähteisyyden osoittaja	64
Mäkilemmikki			M	Avointen kotojen osoittaja	23, 36
Harmaapaimulehti			ENk		1, 41
Rantayrtti			M	Rehevien tervaleppäluhtien osoittaja	64, 72
Kotkansiipi			M	Lehtoisuuden osoittaja	64
Korpiara			CRk		15, 30, 32, 66
Kevätlinnunherne			M	Lehtoisuuden osoittaja	43
Hirssiara			VUk		30, 32
Raate			M	Keskiravinteisten soiden osoittaja	32, 54
Saarni			NT		48, 72
Hentosara			VU		15
Vuorijalava	kyllä		VU		46, 72
Yövilka			M	Metsien luonnontilan osoittaja	60
Kalliotumma- raunioinen			M	Ravinteisten kallioiden osoittaja	22

Taulukko 2.5b Merkittävä lajisto, käävät

Laji	Rauhoitettu	Luontodirektiivi	Uhanalaisuus	Muut huomiot	Kuviot
Kuusensitkokääpä			VU		Alueen ulkopuolella

Korpiludekääpä			NT		19
Käpälakääpä			NT		37
Rustikka			NT		Alueen ulko- puolella
Lumokääpä			NT		1 ja 28
Helтта-aidaskääpä			NT		1
Korkkikerroskääpä					16

Taulukko 2.5c Merkittävä lajisto, linnut.

Laji	Lintudi- rektiivi	Uhanalai- suus	Muut huomiot	Kuviot
Kanahaukka		NT		
Tervapääsky		EN		
Närhi		NT		
Viherpeippo		EN		

Taulukko 2.5d Merkittävä lajisto, lepakot.

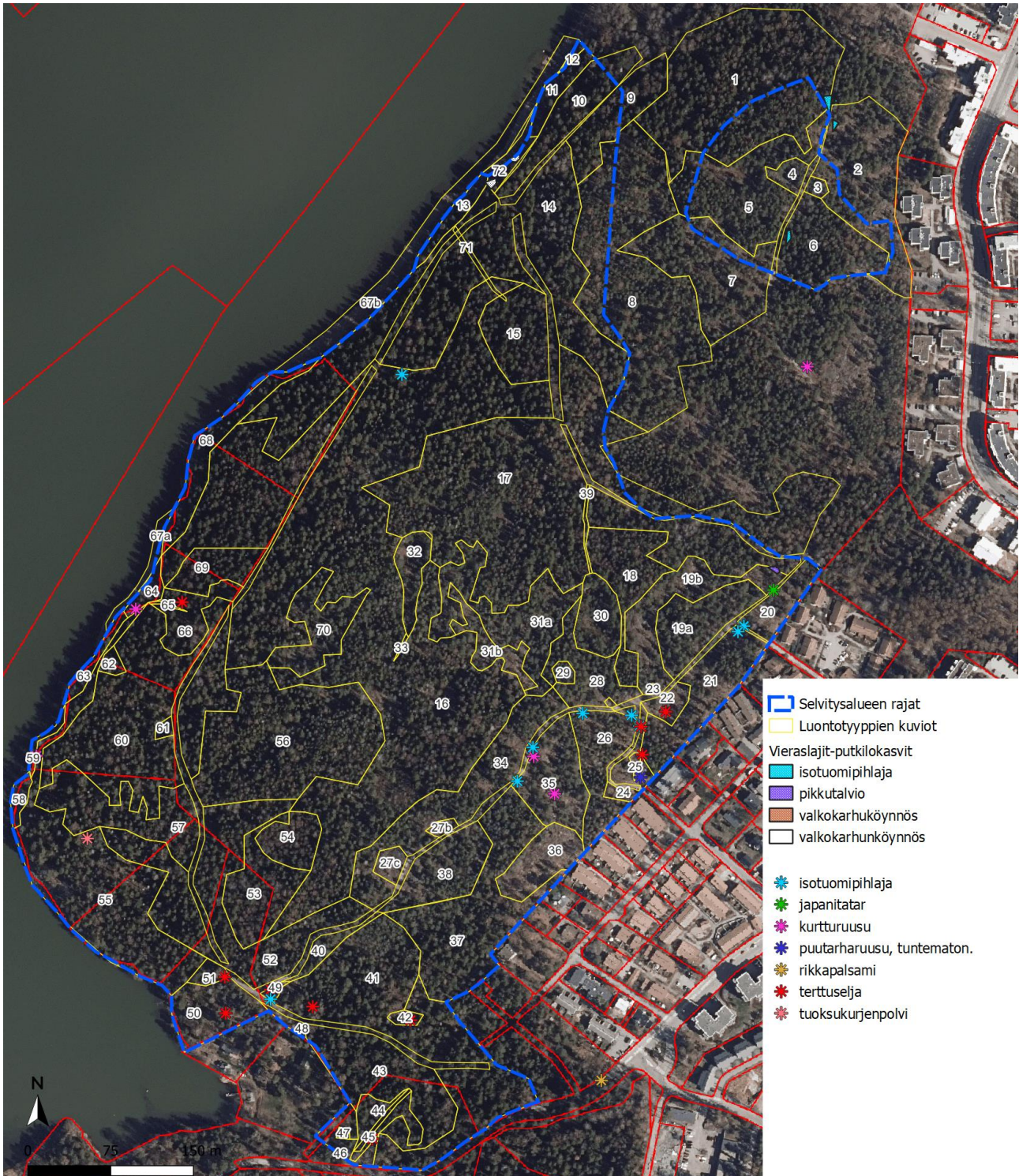
Laji	Rauhoi- tettu	Luonto- direktiivi	Uhanalai- suus	Muut huomiot	Kuviot
Pohjanlepakko	Kyllä	x	LC		Ei tiedossa
Vesisiippa	Kyllä	x	LC		Ei tiedossa
Viiksisiipt	Kyllä	x	LC		Ei tiedossa
Pikkulepakko	Kyllä	x	VU		Ei tiedossa

2.8 Haitalliset vieraslajit

Vieraslajeja alueella esiintyy valitettavan runsaasti, erityisesti isotuomipihlajaa ja terttuseljaa. Haastavimpia vieraslajeista ovat torjunnan ja luonnon kannalta japanitatar ja valkokarhunköynnös. Rikkapalsamia esiintyy selvitysalueen ulkopuolella, Ramsinniementien varrella, mutta lajia on syytä torjua myös sieltä, ettei se leviä suojelualueelle.

Lisäksi alueelta on tehty havainto minkistä.

EU = EU:n vieraslajiluettelon laji, K1 = kansallisen vieraslajiluettelon laji, K2 = kansalliseen vieraslajiluetteloon kuulumaton laji, joka on kansallisen vieraslajistrategian (2012) mukaan haitallinen vieraslaji, H = Helsingin kaupungin vieraslajilinjauksen mukaan torjuttava laji

Kuva 2-33. Kartta haitallisten vieraskasvilajien esiintymistä.

Taulukko 2.6 Haitalliset vieraslajit.

Laji	Status	Kuviot
Japanitatar	K1	19
Tertuselja	K2	21, 22, 24, 41, 42, 44, 49, 50, 51, 66
Valkokarhunköynnös	K2	72,
Isotuomipihlaja	K2	2, 6, 16, 20, 21, 24, 26, 27b, 35, 49,
Kurturuusu	K2	35, 64
Pikkutalvio	Suomessa havaitut vieraslajit, joita ei ole vielä määritelty asetuk-sissa. Kasvullisesti leviävä.	17, 19
Tuoksunkurjenpolvi	Uusi tulokaslaji, paikallisesti ja kasvullisesti leviävä.	55
Tuntematon puutarharuusu	Näyttää paikallisesti ja kasvulli- sesti leviävän alueella.	24

3 Virkistyskäytön nykytila

Meri-Rastilan alue on tärkeä lähivirkistysalue Meri-Rastilan ja Rastilan asukkaille. Lisäksi lähellä sijaitsevien Rastilan leirintäalueen ja Hotelli Rantapuiston ansiosta alueella käynee myös kauempaa tulevia matkailijoita.

Alueella on useita polkuja ja tulenteke-/grillipaikka. Pääreitit alueelle tulevat pohjoisesta Rastilan puolelta Vartiokylänlahden rantaa pitkin, idästä Meri-Rastilan asuinalueelta sekä etelästä Ramsinniemen suunnalta. Itäiseen rantareittiin kuuluva, merenrantaa seuraava reittiosuus on merkitty maastoon. Ulkoilureitit on valaistu lukuun ottamatta lähinnä rantaa kulkevaa osuutta.

Alueella käy paljon ulkoilijoita, kesällä kävelijöitä, pyöräilijöitä ja luonnosta nauttivia. Ranta-alueet houkuttelevat kalastamaan tai piknikille. Talvella alueen kautta kulkee latureitti.

Virkistyskäyttö vaikuttaa alueen nykytilaan. Polkuja on paljon, ja osa poluista on voimakkaasti kulumista. Rannoille tehdään luvatta nuotioita ja ranta-alueilla näkyy kasvillisuuden kulumista.

Alue on saavutettavissa julkisilla liikennevälineillä helpoiten etelästä Rastilan metroasemalta, josta matkaa alueen pohjoisrajalle on noin 400 metriä. Lähin linja-autopysäkki on Meri-Rastilantiellä noin 150 metrin päässä.

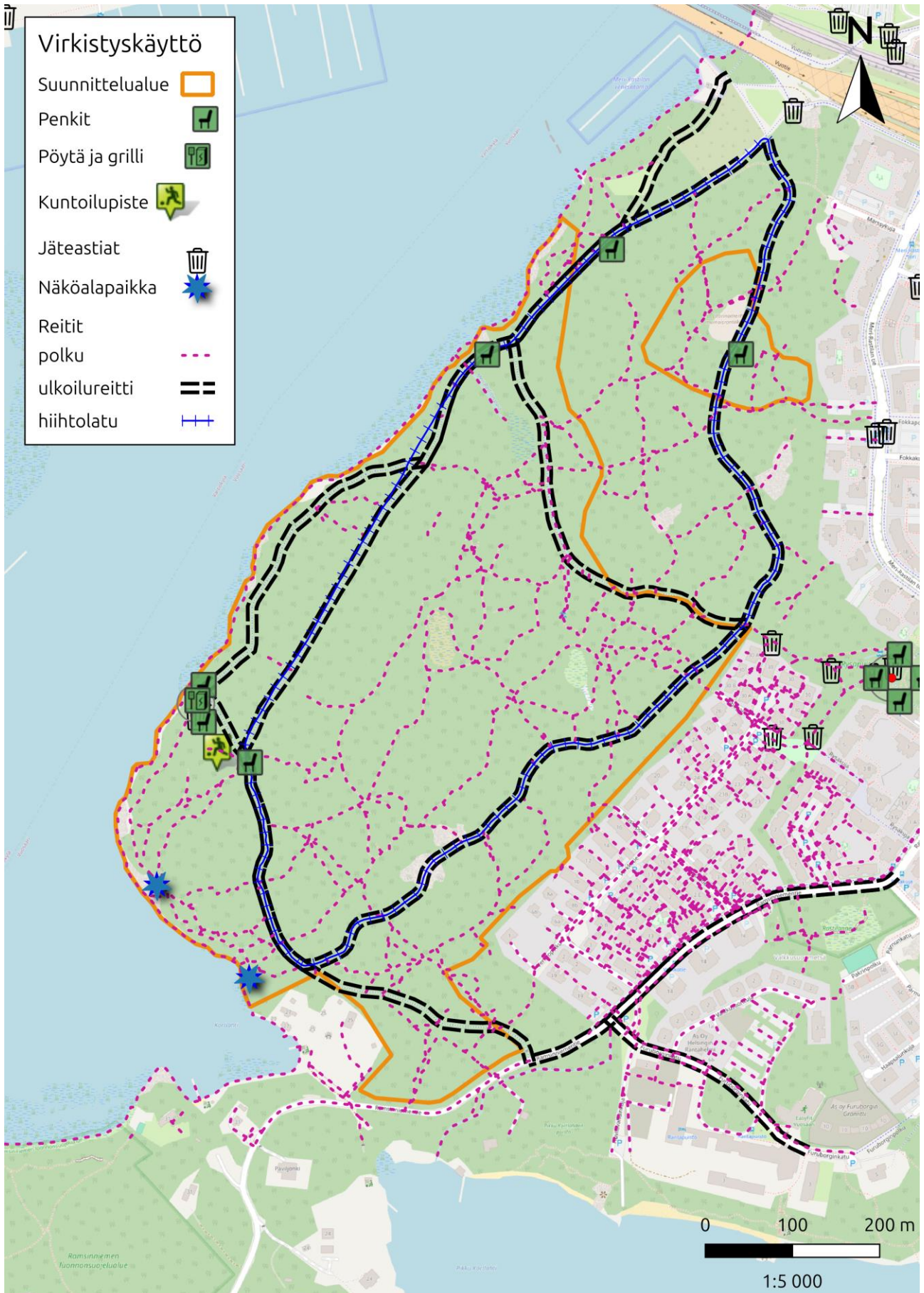
Taulukko 3 Virkistyskäytön nykytila.

Virkistyskäytön muodot	<p>Alueella on paljon virkistyskäyttöä. Ulkoilijat tulevat alueelle pääasiassa viereisiltä asutusalueilta Rastilasta, Meri-Rastilasta ja muualta Vuosaaresta.</p> <p>Alueella on ainakin seuraavia virkistyskäytön toimintoja:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kävely• Lenkkeily• Pyöräily• Koiran ulkoilutus• Luonnon tarkkailu• Kalastus• Rauhoittuminen, luonnosta nauttiminen• Hiihto• Suunnistus• Geokätköily
Kävijämäärä/ käyttöpaine	<p>Tarkkaa tietoa kävijämääristä ei ole, mutta alueella on virkistyskäyttöä ympäri vuoden. Kävijöiden määrä on kasvanut ja kasvaa tulevaisuudessa asukasmäärän kasvaessa lähialueilla.</p>

Reitit	Alueen ympäri kulkee hyvä ulkoilureitti, joka on talvella osin hiihtolatuna. Lisäksi alueella kulkee useampia pieniä, epävirallisia polkuja.
Nykyiset palvelurakenteet	Alueella on tällä hetkellä muutama reittiopaste. Lisäksi alueella on yksi virallinen levähdyspaikka, jossa on pöytä, penkit ja alusta kertakäyttögrillien käyttöön.
Saavutettavuus ja kulku alueelle	Alue on hyvin saavutettavissa julkisella liikenteellä, linja-autolle on noin 150 metriä ja metrolle vain hieman enemmän. Pysäköintipaikkoja on lähikatujen varsilla, alueella ei ole omaa pysäköintialuetta.

Kuva 3-1. Pöytä penkeillä ja grillauspaikka, jossa vain kertakäyttögrillien käyttö on sallittu. Palvelurakenteiden töhriminen on ongelma, niin kuin monilla muillakin Helsingin alueilla. Rauno Yrjölä

Kuva 3-2. Kartta alueen virkistysrakenteista ja -kohteista. Näköalapaikat eivät ole virallisia.

Kuva 3-3. Alueen itäosan kalliolla kulkeva ulkoilureitti.

4 Uhkatekijät

Meri-Rastilan alueen uhkatekijöitä ovat vieraslajit rehevillä osa-alueilla sekä alueen kuluminen ja häiriö liiallisen käytön takia. Vieraslajien tilannetta tulee seurata ja tarvittaessa poistaa niitä säännöllisesti.

Alueen virkistyskäyttö todennäköisesti lisääntyy entisestään. Virkistyskäyttöön liittyy myös muutamia uhkatekijöitä, kallioilla ja rannoilla on tehty mm. nuotiota ja käytetty kertakäyttögrillejä, joista tuli voi levitä alueelle. Roskaaminen voi lisääntyä. Ulkoilijoiden luomat polut vievät pois pinta-alaa luonnolta, ja reittien kohdalle voi osua arvokkaita lajiesiintymiä tai ne voivat muuttaa norojen virtauksia.

Uhkien toteutumisen arvioitu ajankohta ja voimakkuus ilmoitetaan numeerisena luokkana alla olevassa taulukossa.

- *Ajankohta:*
 - 1= Välitön uhka
 - 2 = 1–5 vuoden sisällä
 - 3 = 5–10 vuoden sisällä

- *Voimakkuus:*
 - 1 = *Lievä uhka: selviä, mutta ei peruuttamattomia muutoksia luontotyypeissä tai lajistossa.*
 - 2 = *Keskivakava uhka: merkittäviä muutoksia tai yksipuolistumista luontotyypeissä tai lajistossa; osa muutoksista peruuttamattomia.*
 - 3 = *Vakava uhka: osa alueen suojeluarvoista tai kaikki arvot vaarassa kadota.*

Taulukko 4.1 Uhkatekijät.

Uhka	Ajankohta	Voimakkuus
Vieraslajien leviäminen ja sitä seuraavat luontaisen lajiston muutokset.	2	2
Virkistyskäytön aiheuttamat uhat (roskaantuminen, avotulen teko ranta-alueilla ym).	1	2
Tallaantuminen tietyillä suosituilla paikoilla	1	3
Polkujen hallitsematon laajentuminen nykyisten ulkopuolelle. Ihmiset esimerkiksi kiertävät kosteita kohtia ja polut levenevät, tai syntyy uusia oikopolkuja.	1	2
Lemmikkieläinten ulkoilutuksen aiheuttama uhka eläinlajistolle.	1	2
Ilmastonmuutos ja sään ääri-ilmiöt sekä niihin liittyvät ilmiöt	1	1

Kuva 4-1. Rantakalliolla oleva luvaton grillipaikka. Rauno Yrjölä

5 Luonnonhoidon suunnitelma

5.1 Luonnonhoidon toimenpiteet

Tulevilla luonnonhoitotoimenpiteillä pyritään selvittämään norojen tila valuma-alueineen ja ennallistamismahdollisuudet. Lisäksi esitetään välittömiä toimia, joilla ehkäistään vieraslajien leviämistä ja arvokkaimpien kalkkikallioiden turvaamista kulumiselta. Kallioita voidaan turvata myös virkistyskäytön ohjauksella (kts. seuraava kappale).

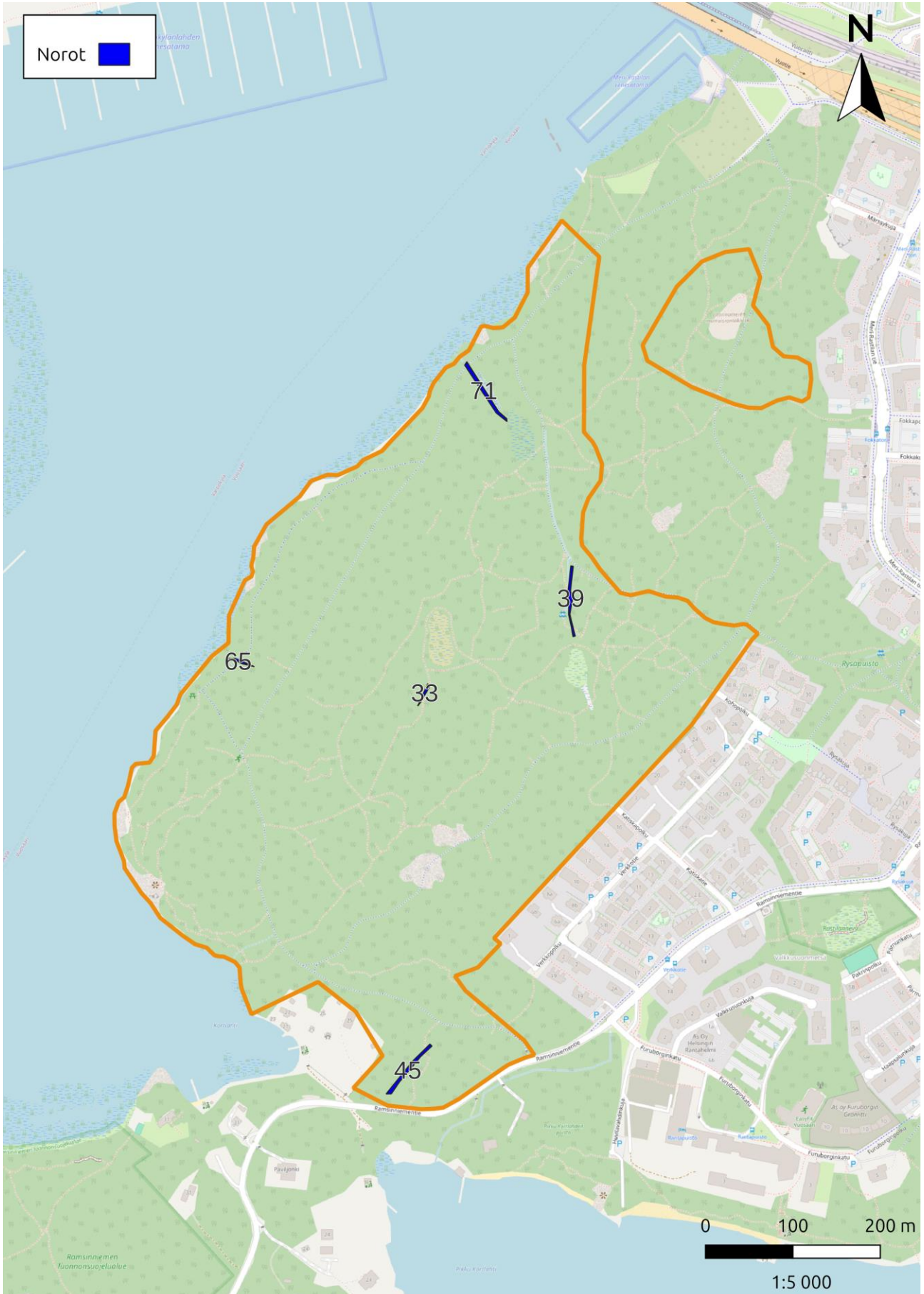
Alueella on melko runsaasti eri-ikäistä ja -kokoista lahoppua monella osa-alueella, joten lahoppuun tuottamiselle ei nähty akuuttia tarvetta.

Taulukko 5.1 Keskeisimmät luonnonhoidon toimenpiteet

Kuviot 33, 39, 45, 65 ja 71	
Toimenpide	Valuma-alueen tunnistaminen ja taustatiedon kerääminen mm. laserkeilausaineistolla.
Tavoite	Saada tietoa valuma-alueista, jotta noroja voidaan tarvittaessa ennallistaa huomioiden koko valuma-alue.

Kuvio 65	
Toimenpide	Vanhan siltarummun korvaaminen
Tavoite	Varmistaa noron luonnollinen virtaama ja estää ulkoilureitin vaurioituminen tulvatilanteissa. Toteutus voidaan tehdä rummuilla, siltarakenteella tai muulla menetelmällä, kunhan noron luontoarvo tulee huomioitua toteutuksessa.

Kuviot esitetään alla myös kuvan 5-1. Kartalla.

Kuva 5-1. Kartta alueen kuvioista, joita suositukset koskevat.

5.2 Vieraslajien torjunta

Haitalliset vieraslajit ovat päässeet leviämään alueella ainakin pihoilta ja ulkoilureittejä pitkin. Alueella on selvää torjuntatarvetta eri vieraslajeille. Kaupungin vieraslajeista ja niiden torjunnasta on kirjoitettu opas (Seitapuro, 2018), jonka ohjeita muun muassa ammattimaisessa torjunnassa on suositeltavaa hyödyntää.

Kuva 5-2. Tuomipihlajaa kasvaa muutamissa kohdissa Meri-Rastilan alueella. Kuva: Rauno Yrjölä

Taulukko 5.2 Vieraslajien torjunta.

Laji	Toimenpide	Kuvio
Japanitatar	Tatarten hävittäminen on syväälle ulottuvien juurten vuoksi hankalaa ja vaatii sinnikkyyttä ja useamman vuoden työtä. Kasvin ollessa vielä pieni, taimet voi käsin kiskoa maasta juurineen. Juurakon kasvuvoimaa voi heikentää katkaisemalla kasvusto toistuvasta alas. Leviäminen uusiin kasvupaikkoihin on estetävää ja erityisesti huolehdittava, ettei maavarren ja juuren palasia sisältävää maa-ainesta siirretä uusille alueille. Lisäksi leviämisen estämiseksi on oltava erityisen huolellinen kasvijätteen käsittelyssä.	19 muutama ryhmä.
Terttuselja	Terttuseljapensaita tulee säännöllisesti poistaa moottorisahalla tai raivaussahalla.	21, 22, 24, 41, 42, 44, 49, 50, 51, 66 runsaana koko alueella
Valkokarhunköynnös	Kasvupaikalle juurruttuaan karhunköynnös pysyy paikalla sitkeästi ja sitä on erittäin vaikea hävittää. Torjuntatoimet kannattaa aloittaa katkomalla varret tyvestä. Köynnösten kuivuttua niitä on helpompi purkaa pois muun kasvillisuuden seasta. Juurakoita voi yrittää kitkeä ja kaivaa pois maasta.	72 melko runsaana ryhmänä
isotuomipihlaja	Tehokkainta on kasvin koneellinen poisto juurineen. Sen leviämistä voidaan myös hidastaa katkaisemalla isotuomipihlajan vesat tyvestä. Työ täytyy uusia säännöllisesti, sillä vesominen voi olla voimakasta.	2, 6, 16, 20, 21, 24, 26, 27b, 35, 49 runsaana koko alueella
Kurtturuusu	Pienimmät yksilöt on helppo kiskoa hiekka- maasta ylös käsin. Kookkaat yksilöt leikataan esim. oksasaksilla tai raivaussahalla tyveä myöten alas. Sen jälkeen päästään käsittelemään juurakkoa, joka pyritään kaivamaan kokonaan pois maasta. Toinen vaihtoehto on näivettäminen. Näivetyksen menetelmässä ruusupensas leikataan ensin alas noin 20–30 cm korkuisiksi tapeiksi. Jäljelle jääneisiin tappeihin kasvaa vielä uusia versoja, jotka nypitään käsin irti vähintään 1–2 kertaa kesässä. Nyp-piminen toistetaan seuraavina kesinä vähintään parin vuoden ajan, kunnes kurtturuusu on näivettynyt kokonaan hengiltä.	35, 64 yksittäisiä pensaita
Pikkutalvio	Pikkutalvion voi poistaa pieniltä alueilta käsin kitkemällä. Tällöin on huolehdittava, ettei maahan jää juurtumiskykyisiä kasvin osia. Poistettavat kasvin osat on hävitettävä huolellisesti leviämisen estämiseksi. Puutarhajätteen luontoon vieminen voi johtaa kasvin leviämiseen, kun kasvinosat juurtuvat	17, 19 tiheänä ryhmänä

Laji	Toimenpide	Kuvio
	uudelleen.	
Tuoksukurjenpolvi	Kitkemällä tai niittämällä.	55 Muutama yksilö.
Tuntematon puutarharuus	Kitkemällä.	25 yksittäisiä ryhmiä

6 Virkistyskäytön suunnitelma

Virkistyskäyttöä on tulevaisuudessa ohjattava nykyistä enemmän, sillä alueen käyttöpaine kasvaa ja liika kuluminen sekä esimerkiksi luvaton tulenteko uhkaavat myös luontoarvoja. Kaupunki uudistuksen myötä Meri-Rastilan asukasmäärän on arvioitu kasvavan 4 400 asukkaalla. Luonnonsuojelualueella on potentiaalia kehittyä myös laajemmin helsinkiläisiä houkuttelevaksi luontokohteeksi.

Uuden suojelualan perustamisen myötä alueelle tehdään opasteet, joissa kerrotaan alueen luonnosta ja sen suojelusta, virkistysreiteistä sekä ohjeistetaan alueen käyttöä.

Alueelle merkitään uusi polkumainen reitti, jolle perustetaan luontopolku. Se laajentaa nykyistä reitistöä. Luontopolku ja sen varrelle sijoitettavat palvelurakenteet ja opasteet helpottavat myös sellaisten ryhmien luontoon pääsyä, joille luonnossa liikkuminen ei välttämättä ole kovin tuttua. Luontopolun opasteista tehdään erillinen suunnitelma. Lisäksi esitetään muita virkistyskäytön rakenteita, joilla voidaan vastata lisääntyvän virkistyskäytön aiheuttamiin haasteisiin (kuva 6-1).

Pyöräily kielletään olemassa olevien ulkoiluteiden ja uuden polkumaisen reitin sekä karttaan (kuva 6-1) merkittävien yhdyspolkujen ulkopuolella. Pyöräilyä ei kuitenkaan ohjata eteläiselle yhdyspolulle. Hiihdon ja pyöräilyn yhteensovittaminen on helpointa tehdä siten, että talvella (kun on lunta) ulkoilureittien latuosuus on varattu hiihtoon ja vastaavasti sulan maan aikana pyöräilyyn/kävelyyn. Tällöin alueelle ei ole tarvetta rakentaa kahta rinnakkaista reittiä.

6.1 Virkistyskäytön ohjaus ja palvelurakenteet

Taulukko 6. Virkistyskäytön ohjaus ja palvelurakenteet.

Alueopasteet (pääopasteet)	Sijoitetaan alueopasteet (yhteensä 5 kappaletta) alueelle tulevien pääulkoilureittien varteen; pohjoiseen, itään, kaakkoon ja erilliselle muinaisrantakivikon sisältämälle osa-alueelle sekä grillipaikalle. Opasteissa kerrotaan alueen luonnosta, esitetään reitistö kartalla ja merkintätapa maastossa sekä toimintaohjeet visuaalisesti helposti hahmotettavalla tavalla. Opasteet tehdään kaupungin opastelinjauksen mukaisesti (https://kaupunkitilaohje.hel.fi/kortti/luonnonsuojelu-alueiden-opastus/).
Muut opasteet	Sijoitetaan useita kohdeopasteita ehdotetun luontopolun (alla Uusi polku) varrelle ja tarvittaessa myös ulkoiluteiden varteen. Lisäksi asennetaan rauhoitusmääräystauluja soveltuviin paikkoihin. Kalkkikallioille sijoitetaan liikkumiskieltoalueista kertovat opasteet, kyltit 'Pysyähän poluilla' ja kartat liikkumiskieltoalueista sekä arvokkaasta kasvillisuudesta. Pyöräilyä koskevista rajoituksista kertovia opasteita sijoitetaan

	sopiville paikoille alueella.
Pyöräilyn ohjaaminen	Ohjataan pyöräily ulkoiluteille ja uudelle polkureitille.
Kulunohjaus	Merkitystä polusta ja ulkoiluteistä erkanevien ei-toivottujen polkujen päihin tarvitaan erillisiä merkkejä. Ei-toivotut polut tukitaan esimerkiksi puunrungoilla. Kulkua voidaan tarpeen mukaan ohjata maastoon sopivilla aidoilla. Ramsinniementien varteen, uuden polun päähän sijoitetaan polun paikkaa osoittava opaste. Kalkkikallioiden liikumisrajoitusta voidaan tehostaa myös puunrungoin ja aidoin.
Uudet polut	Perustetaan nykyisten ulkoiluteiden ulkopuolelle virallinen polku olemassa olevia polkuja ja reitistöä hyödyntäen. Polulle lisätään polku-merkinnät eli -vahventeet. Polulle tehdään myös virallinen yhdyspolku idästä ja etelässä merkitään yhdyspolku Ramsinniementien ja ulkoilutien välille.
Reittien kunnossapito	Ulkoilupoluille lisätään tarvittaessa karkeaa hiekkaa tai soraa mahdollisiin kuoppiin, jolla estetään lätäköiden tai kivien kiertäminen ja polun leventyminen. Tarvittaessa latureittiä lanataan ja siivotaan puhtaaksi karikkeesta.
Levähdyspaikat	Levähdyspaikoille voi sijoittaa penkkejä ja pöytäpenkkiryhmiä. Uusi pöytäpenkkiryhmä sopii erityisesti alueen eteläosan näköalapaikalle sekä alueen keskiosan kalliolle.
Grillipaikan/keittokatos varustelu	Parannetaan olemassa olevan grillauspaikan varustusta ja tarvittaessa muutetaan paikka hormilliseksi keittokatokseksi, joka on turvallisempi. Ainakin uusitaan pöytä ja penkit, ja tuodaan paikalle paremmat roska-astiat.
Pyörätelineet	Alueelle voidaan sijoittaa kaksi pyörätelinettä. Sopivimmat paikat niille ovat grillauspaikan luona ja etelässä uuden polun ja näköalapaikan tuntumassa.
Moottoriliikenteen ohjaus	Alueen pohjoispuolelle sijoitetaan ajokieltomerkki ja tarvittaessa myös portti.
Turvallisuus	Reittien varsilta voidaan kaataa vaaraa aiheuttavia kuolleita tai kuolevia puita. Ne jätetään maahan lahopiiksi. Vaaralliset puut voidaan myös tehdä pötkelöiksi, eli jätetään 3–5 metriä korkea runko. Pyöräilyreitit varrelta voidaan näkyvyyden parantamiseksi sallia pienet raivaukset ja yksittäisten puiden poistot. Reittiä voidaan samasta syystä myös leventää lyhyillä jaksoilla (enintään 10 m pituisilla jaksoilla).

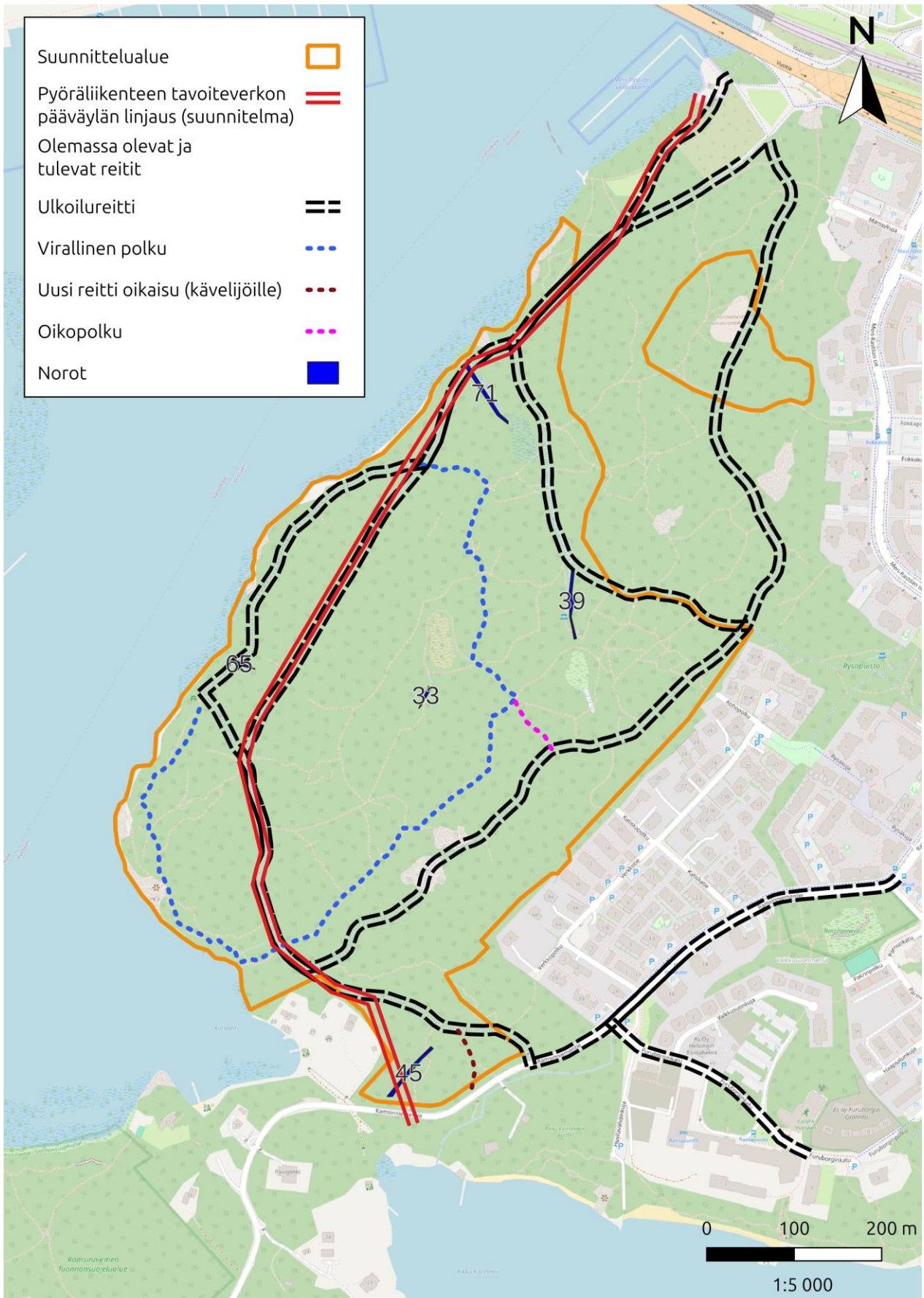
Vaarallisiksi puiksi tulkitaan:

- 1) kuolleet oksat ja latvukset, jotka roikkuvat ulkoilureitin yli tai sen reunalla
- 2) kaatuessaan ulkoilureitille ulottuvat konkelot eli toista puuta vasten nojaavat puut
- 3) kaatuessaan ulkoilureitille ulottuvat lahoavat pötkelöt
- 4) hyvin heikkokuntoiset elävät puut, jotka saattavat asiantuntija-arvion perusteella kaatua ulkoilureitille tuuliolojen tai latvuksen painopisteen perusteella.

Huom. Mikäli poistettavissa puissa on koloja, rakoja tai repsottavia kaarnanalusia, jotka voivat soveltua lepakoiden päiväpiiloiksi, on puiden tarkastaminen tai tarkkailu suositeltavaa. Lepakoiden päiväpiiloja ei saa hävittää.

Kuva 6-1. Kartta alueelle ehdotetuista virkistyskäytön opasteista, muista rakenteista ja reiteistä. Edellä tekstissä oikopolkua ja uutta reittioikaisua kutsutaan yhdyspoluiksi.

Kuva 6-2. Kartta pyöräliikenteen tavoiteverkon pääreitien linjauksesta, jota ei alueen eteläisimmässä osassa toteuteta (luontoarvot ja noro). Pyöräily ohjataan kulkemaan nykyistä reittiä.

7 Vastuutahot

Taulukko 7. Vastuutahot

Ympäristöpalvelut	Luonnonsuojelualueiden investointien, kuten uusien opasteiden ja rakenteiden suunnittelu ja tilaaminen Luontoselvitysten tilaaminen tai toteuttaminen Luonnon seurannan tilaaminen tai toteuttaminen Hoito- ja käyttösuunnitelman päivitys
Rakennukset ja yleiset alueet (Rya) - palvelukokonaisuus	Alueiden kunnossapito/luonnonhoidon vuosittaisten töiden tilaaminen sekä reittien käyttöturvallisuudesta huolehtiminen Opastaulujen kunnossapito
Urakoitsijat	Reittien kunnossapito sekä opasteiden rakentaminen luonnonsuojelualueilla. Kaikki luonnonhoitotyöt alueella: niitot, vesakon ja haitallisten vieraslajien torjunta, puiden kaadot.

8 Luonnon seuranta

Alueella ei ole tehty säännöllistä luonnontilan seurantaa. Alueen linnustoa on selvitetty aiemmin Helsingin lintuatlaksessa ja Tringan toimesta Helsingin arvokkaiden metsäalueiden kartoituksessa vuonna 2016 ja vuonna 2024 alueen pesimälinnusto kartoitettiin. Harvalukuisista lintulajeista ja petolinnuista alueelta on olemassa aiempia tietoja. Alueelta mitattiin lahopuun tilavuus vuonna 2023 yhdeltä metsäkuviolta (osa luontotyyppikuviota 16) laajemman kaupungin metsien lahopuuseurannan yhteydessä. Mittaus on tarkoitus toistaa noin viiden vuoden kuluttua. Samalta kuviolta kartoitetaan kääpäälajisto vuonna 2024.

Jotta alueen hoitotoimien vaikuttavuudesta ja luonnontilan säilymisestä saataisiin tarvittavaa tietoa, täytyy alueella tehdä luontoseurantoja. Sopivia eliöryhmiä seurantaan ovat ainakin kasvit, linnut ja lepakot sekä käävät. Hyönteisistä esimerkiksi lahopuusta riippuvaiset lajit ja ryhmät. Seurattaviksi lajiryhmiksi kannattaa valita sellaisia, joita Helsingin kaupunki seuraa myös muilla luonnonsuojelualueilla. Lisäksi on syytä seurata kasvillisuuden kulumista.

Luonnontilan seurannan vastuu on kaupungin ympäristöpalveluilla, joka tarvittaessa tilaa selvityksiä konsulteilta tai tekee niitä itse.

Taulukko 8. Luonnon seuranta.

Seuranta	Menetelmät	Aikataulu
Vieraskasvilajit	Esiintymien sijainnin ja runsauden dokumentointi.	Vuosittain torjunnan ja kunnossapitokäyntien yhteydessä.
Muu kasvillisuus ja kasvisto	Kasvillisuuskartoituksen toistaminen. Arvokkaiden kasviesiintymien sijainnin ja runsauden dokumentointi.	Hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä (arviolta noin v. 2034).
Selkärangattomat	Hyönteisselvitykset tehdään lajiryhmille soveltuvilla menetelmillä. Mahdollisia lajiryhmiä ovat kovakuoriaiset.	Muiden hyönteisselvitysten tarvetta arvioidaan uudelleen viimeistään silloin, kun hoito- ja käyttösuunnitelmaa seuraavan kerran päivitetään.
Linnusto	Kartoitus noin kerran 10 vuodessa, viiden käyntikerran kartoituksella, jollainen tehtiin seurannan pohjatiedoksi vuonna 2024.	Seuraavan kerran hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä (arviolta noin v. 2034).
Lepakot	Esiselvitys potentiaalisista päiväpiiloista, aktiivikartoitus ja passiiviseuranta. Muinaisrantakivikoiden seuranta passiivisesti myös talvikaudella. Sen jälkeen kartoitus noin kerran 10	HKS:n voimassa olon alkupuolella, esimerkiksi vuonna 2026. Seuraavan kerran hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä (arviolta noin v. 2034).

Seuranta	Menetelmät	Aikataulu
	vuodessa, kolmen käyntikerran aktiivikartoituksella tai kolmiolaskennalla.	
Käävät Lahopuu	<p>Kaupungin kääpäseurantaan kuuluva kuvio inventoidaan 2024. Huomionarvoisten lajien havainnoista tarkka paikkatieto.</p> <p>Alueen kääpälajisto kartoitetaan lähtötiedoksi suojelualueen perustamisen jälkeen, sen jälkeen noin 10 vuoden välein.</p> <p>Lahopuutilavuuden mittaus kaupungin kääpäseurantaan kuulavalta kuviolta kaistaotantamenetelmällä puulajit ja lahoasteet erotellen.</p>	<p>Toistetaan väliillä 2030–2034.</p> <p>Noin vuonna 2027.</p> <p>Seuraava inventointi noin 2028.</p>
Kasvillisuuden kuluminen	Seurataan polkuja ja muita voimakkaasti kuluneita kohteita valokuvaamalla ja/tai videoimalla.	2025 tai 2026, uudelleen noin viiden vuoden kuluttua.

9 Suunnitelman vaikutukset

Laajemmassa kuvassa Meri-Rastilan esitetty uusi luonnonsuojelualue turvaisi osittain yhden Helsingin tärkeän vihersormen eli ekologisen yhteyden Itä-Helsingin kulttuuripuiston maayhteyttä. Lisäksi suojelualue loisi metsäisen puskurin Vartiokylänlahden lahden rantaan. Suojelualue lisää myös kokonaisuutena Helsingin suojeltavien metsien määrää ja laatua. Alueen rauhoittamisella voidaan myös arvioida olevan pääasiassa positiivisia vaikutuksia alueen luonto- ja lajistoarvoille. Alueen läpi suunnitelluilla reiteillä voi olla myös negatiivisia vaikutuksia alueen luonto- ja lajistoarvoihin. Ennen toteutusta onkin tärkeää kartoittaa reittien vaikutusalueella olevat lajisto- ja luontoarvot ja huomioida ne, jolloin vaikutukset voidaan minimoida.

Taulukko 9. Toimenpiteiden vaikutukset alueeseen.

Toimenpide	Vaikutus
Luonnonsuojelualueen perustaminen	Luonnonsuojelulla luodaan edellytykset Meri-Rastilan alueen uhanalaisten luontotyyppien ja niille ominaisen lajiston säilymiselle edustavina ja luonnontilaisina. Laajempi ekologinen yhteys turvataan. Virkistykseen ja ulkoilun käyttöpaine saattaa lisääntyä.
Vieraslajien poisto	Alueella on havaittu vieraslajeja ja puutarhakarkulaisia. Ne pyritään poistamaan alueelta. Vieraslajien seurannan avulla uudet haitalliset vieraslajit havaitaan ja voidaan torjua nopeasti.
Käytön ohjaus ja polkujen kunnostus	Kuluminen alueella vähentyy ja kasvillisuus uusiutuu. Alueeseen tutustumisen mahdollisuudet paranevat.

Maanomistajan toiveesta ja alueen eteläpuolisen aluesuunnittelun ja toteuttamisen kannalta Meri-Rastilan tulevan luonnonsuojelualueen rajausta on supistettu 10 metrillä Ramsinniementien varressa suhteessa suunnittelualueen rajaukseen. Vastaava 10 metrin vyöhyke luodaan myös itäpuolen asutukseen nähden, jotta esimerkiksi vaaralliset puut voidaan poistaa läheltä tontteja koneellisesti. Arvokas ja herkkä kalkkikallio esitetään kuitenkin rauhoitettavan kokonaisuudessaan. Sen lajisto ei kestä koneella ajamista. Luonnonsuojelualue on paikoin myös hieman luonnonsuojeluohjelman alustavaa aluerajausta laajempi johtuen muun muassa arvokkaiden luontotyyppien esiintymisestä. Vesialueella aluerajaus noudattelee käytännönsyistä rantaviivaa. Lopullinen rajausehdotus esitetään kuvan 9.1 kartalla.

Kuva 9-1. Tulevan luonnonsuojelualueen rajausehdotus.

10 Kustannukset ja aikataulu

Meri-Rastilan hoito- ja käyttösuunnitelman kustannuksia on arvioitu muun muassa aiempien kaupungin hankkeiden ja muiden hoito- ja käyttösuunnitelmien arvioitujen kustannusten perusteella. Myös ohjausryhmän jäsenet ovat voineet esittää summiin omien osaamisalojensa perusteella täsmennyksiä ja arvioita. Lopulliset kustannukset selviävät kuitenkin vasta töiden tilausten yhteydessä.

Taulukko 10.1 Investointien arvioidut kustannukset ja aikataulu.

Investointi	Ajankohta	Kustannus
Suunnittelukustannukset (opasteet, polut, levähdyspaikat ml. grillipaikka/keittokatos ym.)	2025	50 000
Noron rumpuputkien vaihdon tai korvaavan ylityksen suunnittelu	2025	10 000
Alueen norojen valuma-alue selvityksen tilaaminen	2025	10 000
Noron rumpuputkien vaihto tai korvaavan ylityksen rakentaminen	2026	15 000
Polkujen rakentaminen	2026	25 000
Levähdyspaikkojen ml. grillipaikan uusiminen ja mahdollinen keittokatoksen rakentaminen	2026	50 000
Alueopasteiden (5 kpl) valmistus ja pystytys	2026	15 000
Kohdeopasteet, rauhoitusmääräystaulut, reittimerkinnot ja rajamerkit	2026	20 000

Taulukko 10.2 Kunnossapidon kustannukset ja aikataulu.

Kunnossapito	Toistotiheys	Kustannus vuodessa	Kustannus 10 vuodessa
Vieraslaajien torjunta	Joka vuosi	5 000	50 000
Polkujen ylläpito	Joka vuosi	5 000	50 000
Opasteiden ja palvelurakenteiden ylläpito	kerran viidessä vuodessa	(5 000)	10 000

Taulukko 10.3 Lajistoseurannat.

Seurannat	Toistotiheys	Kustannus vuodessa	Kustannus 10 vuodessa
Vieraslaajien seuranta	Joka vuosi	virkatyö/3000	virkatyö/30000
Kasvillisuus ja luontotyypit	Kerran		15000
Pesimälinnusto	Kerran		5000
Lepakot	Kahdesti		20000
Käpäselvitys	Kerran		9000
Muut (tarvittaessa)	Kerran	?	?

11 Lähdeluettelo

Ellermaa, M. 2018a: Helsingin tärkeät lintualueet ja merkittävä linnusto 2017. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2018:8.

Ellermaa, M. 2018b: Maakunnallisesti tärkeät metsälintujen pesimäalueet Uudellamaalla. Tringa ry.

Erävuori, L., Lammi, E. & Routasuo, P. 2015: Helsingin luonnonsuojeluohjelma 2015–2024 ja metsäverkostaselvitys. - Sito & Enviro. (selvitystä on myöhemmin täydennetty, Raimo Pakarinen).

Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmä. Arvokkaat lintukohteet, kääpääalueet ja kasvillisuuskohteet. Viitattu 10.9.2024.

Helsingin kaupungin Ympäristökeskus 2015: Helsingin vieraslajilinjaus. Tavoitteet ja toimenpiteet haitallisten vieraslajien torjumiseksi vuosina 2015–2019.

Helsingin kaupunki & Ramboll 2019: Vuosaaren yleisten alueiden suunnitelma 2020-2029. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2019:18.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja. Osa 2 – luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristö 5 | 2018. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö.

Koskimies, P. & Väisänen, R.A. 1988: Linnustonseurannan havainnointiohjeet. 2. uusittu painos. – Helsingin yliopiston eläinmuseo, Helsinki

Kurto, A. 2020: Helsingin uhanalaiset, silmälläpidettävät ja muuten huomionarvoiset putkilokasvit. Valtakunnallinen, alueellinen ja kunnallinen tarkastelu Kansainvälisen luonnonsuojeluliiton (IUCN) arviointiperusteiden mukaan ja niitä soveltaen. Raportti Helsingin kaupungille.

Lammi, E. & Vauhkonen, M. 2023. Meri-Rastilan metsäalueen kasvillisuus. Ympäristösuunnittelu Enviro Oy. 23.1.2023.

Pakkala, T., Tiainen, J. & Pitkänen, M. 1998: Helsingin lintuatlas. Pesimälinnusto 1996–97. Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 1/98.

Rissanen, E., Aalto, P., Mikola, A., Pajari, T. & Rytönen, M. 2021: Pikkuharvinaisuuksien esiintyminen Suomessa vuonna 2020. – Linnut-vuosikirja 2020: 120-131.

Salla, A. 2004: Kallioperän ja maaperän arvokkaat luontokohteet Helsingissä. Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 6/2004.

Savola, K. 2012: Helsingin metsien kääpäselvitys 2011 – loppuraportti. Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 5/2012.

Seitapuro, H. 2018. Vieraskasvit ja niiden torjunta Helsingissä. Helsingin kaupunki. Kaupunkiympäristön toimiala- 7.2.2018.

Siivonen, Y. 2004. Helsingin lepakkolajisto ja tärkeät lepakkoalueet vuonna 2003. Helsingin kaupungin ympäristökeskus. Helsinki 2004.

Vanhatalo, A., Manninen, E., Makkonen, H. & Nieminen, M. 2022: Helsingin Vuosaaren metsäalueiden monimuotoisuuden arviointi vuonna 2022. Faunatican raportteja 82/2022.

Wermundsen, T., Nieminen J., & Asikainen, P. 2014. Helsingin lepakkolajisto ja tärkeät lepakkoalueet vuonna 2014. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2014:38.

Koskimies, P. & Väisänen, R.A. 1988: Linnustonseurannan havainnointiohjeet. 2. uusittu painos. – Helsingin yliopiston eläinmuseo, Helsinki

Solonen, T., Lehikoinen, A. & Lammi, E. (toim.) 2010: Uudenmaan linnusto. – Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa, Helsinki

Liite 1: Ehdotus rauhotusmääräyksiksi

Liite 1: Ehdotus rauhoitusmääräyksiksi

1. Yleiset rajoitukset

Alueella on kielletty:

- metsänhakkuu ja muut metsänhoitotoimet;
- elävien ja kuolleiden kasvien, kasvinosien ja sienien ottaminen tai vahingoittaminen;
- maa-aineksien tai kaivoskivennäisten ottaminen ja maa- ja kallioperän vahingoittaminen ja muuttaminen;
- ojien kaivaminen, vesien perkaaminen ja patoaminen;
- luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten pyydystäminen, tappaminen tai hätyyttäminen tai niiden pesien hävittäminen ja selkärangattomien eläimien pyydystäminen tai kerääminen;
- rakennusten, rakennelmien, teiden ja polkujen rakentaminen;

- tulenteko, telttailu ja muu leiriytyminen sekä
- kaikenlainen muu toiminta, joka muuttaa alueen maisemakuvaa tai vaikuttaa epäedullisesti luonnonoloihin tai eliölajien säilymiseen.

2. Liikkumisrajoitukset

Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi on kielletty:

- liikkuminen moottoriajoneuvolla lukuun ottamatta alueen hoidon kannalta välttämätöntä liikkumista;
- koirien, kissojen ja muiden lemmikkieläinten irti pitäminen;
- pyöräily ulkoiluteiden ja merkittyjen polkujen ulkopuolella sekä
- kaikenlainen liikkuminen liitekarttaan merkityillä kalkkikallioilla.

3. Sallitut toimenpiteet

Edellä olevien määräysten estämättä alueella on sallittu:

- tonttien, ulkoiluteiden ja polkujen kunnossapitoon ja turvallisuuteen liittyvät toimet;
- kunnallistekniikan kunnossapitoon liittyvät toimet;
- haitallisten vieraslajien poistaminen;
- marjojen ja ruokasienten poimiminen;
- luonnonsuojelualueen rakennepiirteiden ja lajiston kartoittaminen;
- ELY-keskuksen hyväksymän hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen sekä
- virkistyskäytölle vaarallisten puiden kaataminen ELY-keskuksen suostumuksella.

4. Rauhoitusmääräyksistä poikkeaminen

ELY-keskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen luonnonsuojelualueetta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen luonnonhoidon, käytön tai tutkimuksen tai muinaismuiston hoidon kannalta.

5. Hoito- ja käyttösuunnitelma

Luonnonsuojelualueelle on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma, jossa esitetään tarpeelliset toimenpiteet luonnonympäristön hoitamiseksi ja virkistyskäytön ohjaamiseksi. Uudenmaan ELY-keskus vahvistaa hoitoja käyttösuunnitelman.

Liite 2: Kuviokohtaiset luontotiedot

Kuvio	Pinta-ala	LUTU-tyyppi	LUTU-uhanalaisuus (ES)	Edustavuus	Luonnontilaisuus	Puu- ja pensaskerros, lahopuu	Huomionarvoiset lajit	Vieras-lajit	Vieras-lajien peittävyys	Kuluneisuus	Muuta
1	1,84	Vanhat havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat	EN	3		3 Puu: mänty ja kuusi; Pens: pensaskataja, kuusi; Taim: pihlaja; Lahopuu: runsaasti	Ei havaittu	Ei havaittu	-	2	
2	0,880	Kalliometsät	NT	2	2	Puu: mänty, haapa ja pihlaja; Pens: kataja ja pihlaja; Taimi: pihlaja ja kuusi; Lahopuusto: niukasti	Ei havaittu	Isotuomipihlaja	5%	3	- puuston ikäluokka alakantilla tähän lutyyn.
3	0,029	Karut ja keskivinteiset siirto- ja rapaumalohkareet	LC	4	4	Puu: mäntyjä	Ei havaittu	Ei havaittu	-	3	
4	0,076	Muinaisrantakivikot	LC	2	2	Puu: mänty, koivu ja pihlaja; Ei pensaita eikä puuntaimia. Ei lahopuita.	Ei havaittu	Ei havaittu	-	2	
5	0,794	Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	VU	3	2	Puu: kuusi, mänty, haapa, pylväskataja. Pens: pihlaja, pensaskataja; Taim: pihlaja; Lahopuu: melko runsaasti	Ei havaittu	Ei havaittu	-	3	
6	0,525	Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	VU	2	1	Puu: kuusi, mänty, haapa, pylväskataja. Pens: pihlaja, pensaskataja; Taim: pihlaja; Lahopuu: melko runsaasti	Ei havaittu	Ei havaittu	-	2	- puuston ikäluokka alakantilla tähän lutyyn.

Kuvio	Pinta-ala	LUTU-tyyppi	LUTU-uhanalaisuus (ES)	Edustavuus	Luonnontilaisuus	Puu- ja pensaskerros, lahopuu	Huomionarvoiset lajit	Vieras-lajit	Vieras-lajien peittävyys	Kuluneisuus	Muuta
7	0,804	Kalliometsät	CR	3	3	Puu: mänty, haapa ja pihlaja; Pens: kataja ja pihlaja; Taimi: pihlaja ja kuusi- Niukasti lahopuusto	Ei havaittu	Ei havaittu	-	3	Nuotiota pidetty
8	1,930	Nuoret kuivahkot kankaat	EN	3	2	Puu: mänty, koivu; Pens: mänty, kuusi, koivu, pihlaja; Taim: mänty; Lahopuu: niukka	Ei havaittu	Ei havaittu	-	2	
9	0,384	Tuoreet keskiravinteiset lehdot	VU	3	3	Puu: mänty, kuusi, koivu, vaahtera, raita, pihlaja; Pens: pihlaja; Taim: pihlaja ja tammi.	Harmaapoimulehti (Helsinki EN)	Ei havaittu	-	2	- reunavaikutus
10	0,410	Vanhat havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat	EN	2	3	Puu: vanhat männyt, koivut ja kuuset. Nuoret pihlajat, kuuset ja koivut; Pens: -; Taim: pihlaja, tammi, kuusi	Ei havaittu	Ei havaittu	-	2	-puita poistettu
11	0,130	Keskiravinteiset merenrantakalliot	NT	3	3	Avoin paitsi pieni metsäruusupensas	Ei havaittu	Ei havaittu	-	3	
12	0,016	Itämeren kivikkoiset niityrannat	NT	3	2	nuoria tervaleppiä	Ei havaittu	Ei havaittu	-	2	
13	0,107	Karut merenrantakalliot	LC	3	3	Avoin	Ei havaittu	Ei havaittu	-	3	kulunut ja nuotioita pidetty.

Kuvio	Pinta-ala	LUTU-tyyppi	LUTU-uhanalaisuus (ES)	Edustavuus	Luonnontilaisuus	Puu- ja pensaskerros, lahopuu	Huomionarvoiset lajit	Vieras-lajit	Vieras-lajien peittävyys	Kuluneisuus	Muuta
14	2,327	Vanhat havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	EN	2	2	Puu: valtaosa varttunutta ja vanhaa kuusta, vanhoja mäntyjä ja koivuja. Nuoria pihlaja ja kuusia. Lahopuusto melko runsaasti	Ei havaittu	Ei havaittu	-	2	Nuotiota pidetty
15	0,433	Lehtokorvet	EN	1	2	Puu: kuusi, tervaleppä, hieskoivu; Pens:-;Taim: kuusi, koivu; Lahopuu: melko niukasti	korpisara, hentosara, maariankämme	Ei havaittu	-	2	
16	6,717	Varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat	NT	2	2	Puu: valtaosa varttunutta, mutta myös vanhaa kuusta, vanhoja mäntyjä ja koivuja. Nuoria pihlajia, haapoja ja kuusia; Taim: pihlaja, haapa, kuusi, koivu; Lahopuu: melko niukasti	Ei havaittu	isotuomipihlaja	1%	2	- reunavaikutus
17	3,781	Varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	VU	2	2	Puu: kuusi, koivu, mänty, raita, haapa, tammi; Pens: -; Taimi: haapa, kuusi, pihlaja; Lahopuu: niukka.	Ei havaittu	pikkutalvio	50%	2	-puita poistettu
18	0,443	Nuoret tuoreet kankaat	VU	3	3	Puu: varttunutta ja nuorta kuusta ja koivua, muutama vanha mänty. Keski-ikäinen haapa. Paikoin tiheästi nuorta kuusta. Paljon haavantaimia.	Ei havaittu	Ei havaittu	-	3	
19a	0,414	Vanhat kuivahkot kankaat	EN	2	2	Puu: mänty; pens:-;Taim: pihlaja, mänty; lahopuu: niukasti	Ei havaittu	Ei havaittu	-	2	
19b	0,472	Kalliometsät	EN	2	2	Puu: mänty; pens:-;Taim: pihlaja, mänty; lahopuu: niukasti	Ei havaittu	pikkutalvio	50%	2	kulunut ja nuotioita pidetty.

Kuvio	Pinta-ala	LUTU-tyyppi	LUTU-uhanalaisuus (ES)	Edustavuus	Luonnontilaisuus	Puu- ja pensaskerros, lahopuu	Huomionarvoiset lajit	Vieras-lajit	Vieras-lajien peittävyys	Kuluneisuus	Muuta
20	0,197	Tuoreet keskiravinteiset lehdot	VU	4	4	Puu: haapa, koivu; Pens: Kataja.; Taimi: tammi, pihlaja, haapa; Lahopuu: niukasti	Ei havaittu	isotuomipihlaja	1%	2	
21	0,518	Varttuneet havupuuvalliset tuoreet kankaat	VU	3	3	Puu: kuusi, mänty, haapa koivu; Pens: haapa, pihlaja; Taimi: pihlaja; Lahopuu: melko niukasti	Ei havaittu	Isotuomipihlaja	1%	3	
22	0,092	Avoimet laakeat kalkkikalliot	EN	3	2	Puu: koivu, kiiltopaju, pylväskataja, mänty, osin avoin; Pens: kataja, tuntematon ruusu	Seinätummarauunioinen, mäkiarho	terttuselja	5%	3	Kalkkipitoisuus alhainen: ei täytä luonnonsuojelulain määritelmän kriteerejä
23	0,005	Avoimet laakeat kalkkikalliot	EN	2	2	Puuton; Pens: pihlaja	mäkilemmikki	Ei havaittu	-	3	
24	0,124	Tuoreet keskiravinteiset lehdot	VU	3	3	Puu: vaahterat, koivu, raita, pihlajat, mänty, kuusi; Pens: pihlaja, terttuselja, haapa; Taimi: pihlaja, haapa	Ei havaittu	terttuselja, isotuomipihlaja	1%, 1%	2	
25	0,019	Keskiravinteiset avoimet laakeat kalliot	NT	3	3	Puu:avoin; pens:puutarharuus; Taim:haapa, koivu, pihlaja	Ei havaittu	1.Terttuselja; 2. Tuntematon puutarharuus	1.5 %; 2. 1 %	3	Kalkkipitoisuus alhainen: ei täytä luonnonsuojelulain määritelmän kriteerejä

26	0,404	Nuoret tuoreet kankaat	VU	2	3	Puu: kuusi, koivu, mänty. Pääosin nuorta; Pens: -; Taimi: pihlaja, hieskoivu; Lahopuu: niukka	Ei havaittu	isotuomipihlaja	5%	2	
----	-------	------------------------	----	---	---	---	-------------	-----------------	----	---	--

Kuvio	Pinta-ala	LUTU-tyyppi	LUTU-uhanalaisuus (ES)	Edustavuus	Luonnontilaisuus	Puu- ja pensaskerros, lahopuu	Huomionarvoiset lajit	Vieras-lajit	Vieras-lajien peittävyys	Kuluneisuus	Muuta
27a	0,017	Keskiravinteiset avoimet laakeat kalliot	NT	3	2	Pihlajapuu ja pihlaja-haapataimia.	Ei havaittu	isotuomipihlaja	5%	2	
27b	0,028	Keskiravinteiset avoimet laakeat kalliot	NT	3	2	Avoim	Ei havaittu	Ei havaittu	-	3	
27c	0,069	Keskiravinteiset avoimet laakeat kalliot	NT	2	2	Avoim	Ei havaittu	Ei havaittu	-	3	Kalkkipitoisuus alhainen: ei täytä luonnonsuojelulain määritelmän kriteerejä
28	0,340	Vanhat havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	EN	2	2	Puu: mänty, kuusi, koivu; Pens: kiiltopaju; Taimi: Haapa, pihlaja, koivu; Lahopuu: melko niukka.	Ei havaittu	Ei havaittu	-	2	
29	0,033	Boreaaliset pien-suot	EN	3	1	Puu. Vanhoja mäntyjä, nuoria kuusia ja koivuja, Pens. kiiltopaju Taimi. koivu.	Ei havaittu	Ei havaittu	-	1	

30	0,248	Boreaaliset pien-suot	EN	1	1	Puu: mänty, hieskoivu; Pens: kiiltopaju; Taim: koivu, mänty; Lahopuu: niukka	Hirssisara, korpisara, maariankämme	Ei havaittu	-	2	Kalkkipitoisuus alhainen: ei täytä luonnonsuojelulain määritelmän kriteerejä
31a	0,654	Vanhat kuivahkot kankaat	CR	2	3	Puu: vanhoja ja eri-ikäisiä mäntyjä, nuoria kuusia ja haapoja; Pens: pensaskataja; Taimi: Kuusi, pihlaja; Lahopuu: melko runsaasti	Ei havaittu	Ei havaittu	-	3	

Kuvio	Pinta-ala	LUTU-tyyppi	LUTU-uhanalaisuus (ES)	Edustavuus	Luonnontilaisuus	Puu- ja pensaskerros, lahopuu	Huomionarvoiset lajit	Vieras-lajit	Vieras-lajien peittävyys	Kuluneisuus	Muuta
31b	0,186	Kalliometsät	NT	2	3	Puu: vanhoja ja eri-ikäisiä mäntyjä, nuoria kuusia ja Haapoja; Taimi: kuusi, pihlaja; Lahopuu: melko runsaasti	Ei havaittu	Ei havaittu	-	3	
32	0,176	Boreaaliset pien-suot	EN	1	1	Pääosin avoin, mutta muutama koivun ja pajuntaimi. Reunan puusto: vanhoja koivuja, kuusia ja mäntyjä.	korpisara, hirssisara, raate	Ei havaittu	-	1	
33	0,005	Havumetsävyöhykkeen norot	DD	2	1	Itse noro on puuton; Lahopuut noron yli: niukka	Ei havaittu	Ei havaittu	-	1	
34	0,775	Kalliometsät	EN	3	2	Puu: mänty, koivu, haapa, pihlaja; Pens: pihlaja; Taim: kuusi, haapa; Lahopuu: niukasti	Ei havaittu	Ei havaittu	-	2	

35	0,451	Kalliometsät	EN	2	2	Puu: vanhoja mäntyjä, Keskivanhoja ja nuoria mäntyjä. Nuoria koivuja, haapa ja raitaa.	Ei havaittu	kurttu- ruusu, isotuomi- pihlaja	5%, 5%	2	
36	0,297	Avoimet laakeat kalkkikalliot	EN	2	2	Puuton. Nuoria koivuja, pihlajat. Pens. Kataja, metsäruusu	mäkilemmikki	Ei ha- vaittu	-	2	Kalkkipitoi- suus alhai- nen: ei täytä luonnonsuo- jelulain mää- ritelmän kri- teerejä
37	1,062	Varttuneet havu- puuvaltaiset tuo- reet kankaat	VU	2	2	Puu. Eri-ikäistä kuusta, Vanhoja koivuja ja mäntyjä, haapa. Pens.katajantaimi. Haapa pihlaja. Lahopuusto runsaasti. Puu. Eri-ikäistä kuusta, mäntyä, nuoria koivuja ja muutama vanhempaa, vanha mäntyä. Taimi. Pihlaja, tammi	Ei havaittu	Ei ha- vaittu	-	2	

Kuvio	Pinta-ala	LUTU-tyyppi	LUTU- uhanalai- suus (ES)	Edustavuus	Luonnontilaisuus	Puu- ja pensaskerros, lahopuu	Huomionarvoiset lajit	Vieras- lajit	Vieras- lajien peittävyys	Kulunei- suus	Muuta
38	0,410	Vanhat kuivahkot kankaat	CR	1	1	Puu: vanhaa mäntyä, nuorta haapa; Pens: kataja; Taimi: haapa; Lahopuu: niukka	Ei havaittu	Ei ha- vaittu	-	2	
39	0,021	Havumetsä- vyöhykkeen norot	DD	2	2	Itse noro on puuton; Lahopuut noron yli: niukka	Ei havaittu	Ei ha- vaittu	-	2	
40	0,090	Vanhat kuivahkot kankaat	CR	3	3	Puu: monihaaraisia, järeit ja vanhoja mäntyjä, nuorta pihlajaa, haapaa ja koivua, pylväskataja; Pens: kataja; Taim: pihlaja, haapa; Lahopuu: niukka	Ei havaittu	Ei ha- vaittu	-	2	Puusto on edustava, mutta kallio- murskettä ja lohkareita on laitettu alu- eelle, metsän pohja ei enää luonnontilai- nen.

41	1,693	Varttuneet havu- puuvaltaiset leh- tomaiset kankaat	NT	3	3	Puu: valtaosa eri-ikäistä kuusta, muutama vanhempi koivu ja haapa, nuoria raitaa; Pens: kuusi; Taim: kuusi; Lahopuu: melko niukasti	harmaapoimulehti (Helsinki EN)	terttu- selja	1%	3	
42	0,032	Keskiravinteiset avoimet laakeat kalliot	NT	2	2	Puu. Nuoria pihlaja ja koivuja. Muutama pylväskataja. Pens. Kirsikka, terttuselja, taimi. Tammi, pihlaja, koivu. Kalliopaljastuma, keskiravin.	Ei havaittu	Terttu- selja	5 %	2	
43	0,713	Kosteat keskira- vinteiset lehdot	NT	2	2	Monipuolinen ja erirakenteinen puusto, val- tapuusto kuusi. Vanhat koivut ja männyt (järeät). Järeä haapaa. Nuorta raitaa ja pih- lajaa. Pens kuusentaimia, taikinamarja, haavantaimia.	Kevätlinnunherne	Ei ha- vaittu	-	2	

Kuvio	Pinta-ala	LUTU-tyyppi	LUTU- uhanalai- suus (ES)	Edustavuus	Luonnontilaisuus	Puu- ja pensaskerros, lahopuu	Huomionarvoiset lajit	Vieras- lajit	Vieras- lajien peittävyys	Kulunei- suus	Muuta
44	0,166	Lehtokorvet	EN	2	2	Puu: kuusi, vanhat koivut, muutama terva- leppä. Nuoria vaahteroita, raitaa ja pihla- jaa; Pens: raitaa, mustaherukka.	Ei havaittu	Terttu- selja	5 %	2	
45	0,025	Havumetsä- vyöhykkeen norot	DD	3	2	Itse noro on puuton; Lahopuut noron yli: melko runsaasti	Ei havaittu	Ei ha- vaittu	-	2	
46	0,130	Tuoreet keskira- vinteiset lehdot	VU	3	3	Puu: koivut, mänty, vaahtera ja pihlaja; Pens:-; Taim: pihlaja, vaahtera; Lahopuu: melko niukka	vuorijalava	Ei ha- vaittu	-	2	

47	0,010	Keskiravinteiset avoimet laakeat kalliot	NT	3	2	Puu: mänty, koivu, vaahtera, pihlaja; Pens: tuomi; Taim: pihlaja, vaahtera; Lahopuu: runsaasti	Ei havaittu	Ei havaittu	-	2	Hieman kasvamassa umpeen vadelmalla ja vaahteran taimilla.
48	0,031	Vaahteralehdot	NT	3	2	Puu: nuoria Haapoja ja tiheästi nuoria vaahteroita sekä pihlajaa. Kivinen rinne ulkoilutieltä piha-alueelle. Lahopuusto melko runsas. Taimi. Saarni, pihlaja.	saarni	Ei havaittu	-	2	
49	0,020	Kivilohkareet	Ei luok.	0	0	Vanhat männyt, nuoret pihlajat ja haapa, sekä vaahterat.	Ei havaittu	Isotuomipihlaja, terttu-selja	-	2	

Kuvio	Pinta-ala	LUTU-tyyppi	LUTU-uhanalaisuus (ES)	Edustavuus	Luonnontilaisuus	Puu- ja pensaskerros, lahopuu	Huomionarvoiset lajit	Vieras-lajit	Vieras-lajien peittävyys	Kuluneisuus	Muuta
50	0,349	Vanhat kuivahkot kankaat	CR	3	3	Puu: monihaaraisia, järeit ja vanhoja mäntyjä, nuorta pihlajaa, haapaa ja koivua, pylväskataja; Pens: kataja; Taim: pihlaja, haapa; Lahopuu: niukka	Ei havaittu	terttselja	-	2	Puusto on edustava, mutta kalliomurskettä ja lohkarkeitä on laitettu alueelle, metsän pohja ei enää luonnontilainen.
51	0,054	Tuoreet keskiravinteiset lehdot	VU	3	3	Puu: kuusi, koivu, pihlaja ja raita; Pens:- Taim: kuusi; Lahopuu: niukka	Ei havaittu	terttselja	5%	2	

52	1,257	Varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat	NT	3	3	Puu: valtapuusto varttunutta kuusta. Osin istutettuja? Paikoin puusto tiheämpi. Yksi-puolinen. Pienempi osa Vanhoja koivuja, osa niistä jo kuolleilta. Muutama haapa ja järeä mänty. Taimi. Pihlaja ja kuusi. Lahopuusto melko runsas.	Ei havaittu	Ei havaittu	-	2	
53	0,441	Kosteat keskiraivinteiset lehdot	NT	3	2	Puu: kuusi, koivu; Pens:-; Taim: kuusi ja haapa; Lahopuu: melko runsaasti	Ei havaittu	Ei havaittu	-	2	
54	0,218	Koivuluhdat	DD	3	2	Puu: hieskoivu, tervaleppä, mänty, kuusi; Pens: -; Taim: kuusi; Lahopuu: runsaasti	raate	Ei havaittu	-	2	
55	1,457	Vanhat havupuuvaltaiset tuoreet kankaat	EN	3	3	Puu: valtaosa varttunutta ja vanhaa kuusta, Vanhoja mäntyjä ja koivuja. Nuoria pihlaja ja kuusia. Uusiutuvaa metsä. Lahopuusto runsaasti	Ei havaittu	Tuoksu-kurjenpolvi	1%	3	

Kuvio	Pinta-ala	LUTU-tyyppi	LUTU-uhanalaisuus (ES)	Edustavuus	Luonnontilaisuus	Puu- ja pensaskerros, lahopuu	Huomionarvoiset lajit	Vieras-lajit	Vieras-lajien peittävyys	Kuluneisuus	Muuta
56	1,543	Nuoret tuoreet kankaat	VU	2	2	Puu: kuusia ja vähän nuoria koivuja; Taimi: kuusi, tammi.	Ei havaittu	Ei havaittu	-	2	
57	0,604	Nuoret tuoreet kankaat	VU	3	2	Puu: vanhat järeä koivut ja kuuset, mutta valtaosa tiheästi kasvavia nuoria kuusia; Taimi: kuusi; Lahopuu: niukka	Ei havaittu	Ei havaittu	-	2	

58	0,054	Karut merenrantakalliot	LC	3	3		Avoin	Ei havaittu	Ei havaittu	-	3	kulunut ja nuotioita pidetty.
59	0,033	Itämeren sora- ja somerikkorannat	LC	2	2		Puu: metsän ja rannan reunalla vanhat männyt, tervalepät, nuoret koivut; Pens.: kurturuusu, pihlaja.	Ei havaittu	Kurturuusu	1%	2	
60	1,680	Varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat	NT	2	2		Puu: eri-ikäistä kuusta, vanhoja mäntyjä ja koivuja; Pens: pihlaja; Taimi: pihlaja, kuusi, koivu; Lahopuu: runsaasti	yövilkka	Ei havaittu	-	3	
61	0,024	Liikuntalaiteet	Ei arvioitu	0	0		Avoin	Ei havaittu	Ei havaittu	-	3	
62	0,038	Grillipaikka	Ei arvioitu	0	0		Puu: mänty; Pens:-; Taim:-; Lahopuu: niukka	Ei havaittu	Ei havaittu	-	3	

Kuvio	Pinta-ala	LUTU-tyyppi	LUTU-uhanalaisuus (ES)	Edustavuus	Luonnontilaisuus	Puu- ja pensaskerros, lahopuu	Huomionarvoiset lajit	Vieras-lajit	Vieras-lajien peittävyys	Kuluneisuus	Muuta
63	0,078	Karut merenrantakalliot	LC	3	3	Avoin	Ei havaittu	Ei havaittu	-	3	

64	0,072	Rannikon kosteat leppälehdot	NT	2	2	Puu. Valtapuusto tervaleppä, nuoria vaahteroita ja pihlaja. Reunalla Vanhoja koivuja. Pens. Punaherukka. Taimi. Pihlaja.	kotkansiipi, lehtokorte, lehtopalsami, purolitukka, rantayrtti	kurttu-ruusu	1%	2	
65	0,007	Havumetsävyöhykkeen norot	DD	2	2	Itse noro on puuton; Lahopuut noron yli: niukka	Ei havaittu	Ei havaittu	-	2	kulunut ja nuotioita pidetty.
66	0,249	Lehtokorvet	EN	1	1	Puu: vanha kuusia ja myös eri-ikäisiä, järeät haavat, nuoria raitaa, ja tervaleppää, muutama keski-ikäinen koivu; Pens: terttu-selja; Taimi: haapa, pihlaja, tervaleppä, kuusi. Nuoria tammia.	korpisara, rantayrtti	Terttu-selja	1%	1	
67a	0,080	Merenrantaruovikot	LC	2	2	Avoin	Ei havaittu	Ei havaittu	-	1	
67b	0,548	Merenrantaruovikot	LC	2	2	Avoin	Ei havaittu	Ei havaittu	-	1	
68	0,334	Nuoret tuoreet kankaat	VU	3	3	Puu: mänty, kuusi, koivut, pihlaja, raita; Pens: pihlaja; Taim: mänty, kuusi, pihlaja, koivu; Lahopuu: niukka.	Ei havaittu	Ei havaittu	-	3	

Kuvio	Pinta-ala	LUTU-tyyppi	LUTU-uhanalaisuus (ES)	Edustavuus	Luonnontilaisuus	Puu- ja pensaskerros, lahopuu	Huomionarvoiset lajit	Vieras-lajit	Vieras-lajien peittävyys	Kuluneisuus	Muuta
-------	-----------	-------------	------------------------	------------	------------------	-------------------------------	-----------------------	--------------	--------------------------	-------------	-------

69	0,249	Vanhat havupuu-valtaiset tuoreet kankaat	EN	2	2	Puu: vanhoja kuusia ja varttuneita. Vanhoja koivuja ja kuolleita koivuja. Vanhoja mäntyjä ja Haapoja; Taimi: Kuusi, pihlaja, haapa; Lahopuu: runsaasti	Ei havaittu	Ei havaittu	-	2	
70	0,369	Vanhat kuivahkot kankaat	CR	2	2	Puu: vanhoja mäntyjä, kitukasvuisia. Eriikäisiä mäntyjä. Nuoria kuusia ja koivuja; Pens: -; Taimi: kuusi, mänty ja tammi; Lahopuu: niukka	Ei havaittu	Ei havaittu	-	3	
71	0,028	Havumetsä-vyöhykkeen norot	DD	2	2	Itse noro on puuton; Lahopuut noron yli: niukka	Ei havaittu	Ei havaittu	-	3	kulunut ja nuotioita pidetty.
72	0,110	Rannikon kosteat leppälehdot	NT	3	3	Puu: tervaleppä, hieskoivu, vaahtera; Pens: tuomi, pihlaja; Taim:- Lahopuu: melko niukasti	rantayrtti, saarni, vuorijalava	valkokarhunköynnös	30%	2	

Liite 3: Toimenpiteiden aikataulu: kertaluontoiset investoinnit

Toimenpide	Kuviot	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Suunnittelukustannukset (opasteet, polkujen suunnittelu, ym.)	Kaikki	50000									
Noron rumpuputkien vaihdon tai korvaavan ylityksen suunnittelu		10000									
Alueen norojen valuma-alue selvityksen tilaaminen		10000									
Noron rumpuputkien poisto ja korvaava ylitys			15000								
Polun rakentaminen			25000								
Alueopasteiden (5 kpl) pystytys			15000								
Kohde opasteet, rauhoitusmääräystaulut, reittimerkinnot ja rajamerkit			20000								

Penkit ja pöydät				20000							
Pyörätelineet				10000							
Kulunohjaus	19			15000							
Ajokielto			2000								

Liite 4: Toimenpiteiden aikataulu: toistuva luonnonhoito ja kunnossapito

Toimenpide	Kuviot	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Vieraslajien torjunta	Todetut	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
Polkujen ylläpito		5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000	5000
Opasteiden ja palvelurakenteiden ylläpito							5000				5000

Liite 5: Seurantojen aikataulu

Seuranta	Vuosi/ kustannus €	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Vieraslajien seuranta		3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000
Kasvillisuus ja luontotyytit											15000
Pesimälinnusto											5000
Lepakot		10000									10000
Käävät				9000							

Kuvailulehti

Tekijät	Metsänen, T., Still, S. & Yrjölä, R.
Nimike	Meri-Rastilan luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma vuosille 2025–2034
Sarjan nimike	Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön aineistoja
Sarjanumero	VVVV:NO
Julkaisuaika	KK:VVVV
Sivuja	87
Liitteitä	5
ISBN	XXX-XXX-XXX-XXX-X
ISSN	2489–4230 (verkkojulkaisu)
Kieli, koko teos	Suomi
Kieli, yhteenveto	Suomi, ruotsi, englanti

Tiivistelmä:

Meri-Rastilan luonnonsuojelualue sijaitsee Vuosaaren Meri-Rastilassa, Vartiokylänlahden rannalla. Ehdotetun suojelualueen laajuus on noin 32,9 hehtaaria ja se on Helsingin kaupungin omistuksessa. Kohde koostuu kahdesta osa-alueesta, laajemmasta pääasiassa metsää ja kallioita sisältävästä metsäalueesta ja sen pohjoispuolisesta Meri-Rastilan muinaisrantakivikosta. Meri-Rastilan metsä-alue sisältyy Helsingin arvokkaisiin lintualueisiin ja alue on myös Helsingin arvokkaimpia kääpäkoh-teita. Lisäksi osa alueesta sisältyy tärkeän lepakkoalueen rajaukseen. Meri-Rastilan metsäalue on keskeinen osa Itä-Helsingin kulttuuripuiston vihersormea.

Meri-Rastilan luonnonsuojelualue koostuu vaihtelevista ja monipuolisista luontotyypeistä, joista suurin osa on varttuneita havupuuvaltaisia lehtomaisia kankaita (NT) ja varttuneita havupuuvaltaisia tuoreita kankaita (NT). Näiden luontotyyppien edustavimmat alueet ovat laajoja sekä luonnontilaisia ja luovat yhtenäisiä kokonaisuuksia. Kuivemmat metsät ovat pääosin edustavia vanhoja kuivahkoja kankaita (CR), mutta yleisesti alueen kuivat metsäalueet ja kalliot ovat voimakkaasti kuluneita. Avoi-met kalliot ovat harvinaisen isoalaisia, monilajisia ja jopa kalkkivaikutteisia (kalkkipitoisuus 1 %). Muinaisrantakivikot sekä karut ja keskiravinteiset siirto- ja rapaumalohkareet esiintyvät myös laajasti koko Meri-Rastilan alueella.

Hoito- ja käyttösuunnitelman tavoitteena on luonnonsuojelun lisäksi ohjata ja kanavoida alueen vir-kistyskäyttöä, jotta luonnon monimuotoisuus suojelualueella ja laajemmin Meri-Rastilan ympäris-tössä säilyy, tai jopa paranee.

Tulevaisuudessa luonnonsuojelun suurin haaste alueella on kaupungin väkiluvun kasvu lähiseu-dulla. Lisääntynyt asukasmäärä lisää myös liikkumista alueella, koska alueesta tulee monen ihmisen lähivirkistysalue. Lisääntyvä liikkuminen alueella voi väistämättä johtaa kasvillisuuden kulumiseen ja lisääntyneeseen roskaamiseen, ellei asiaa huomioida esimerkiksi reittien ja opasteiden suunnitte-lussa.

Avainsanat: luonnonsuojelu, luonnonsuojelualueet, hoitosuunnitelmat, käyttösuunnitelmat, metsät, Meri-Rastila, muinaisranta kivikot

Presentationsblad

Författare	Metsänen, T., Still, S. & Yrjölä, R.
Titel	Skötsel- och användningsplan för Meri-Rastilas naturskyddsområde för åren 2025–2034
Seriens titel	Stadsmiljöns publikationer i Helsingfors stad
Serienummer	VVVV:NO
Utgivningsdatum	KK:VVVV
Sidantal	87
Bilagor	5
ISBN	XXX-XXX-XXX-XXX-X
ISSN	2489–4230 (nätpublikation)
Språk, hela verket	Finska
Språk, sammanfattning	Finska, svenska, engelska

Sammanfattning:

Havsrastböles naturskyddsområde är beläget mellan Havsrastböle och Botbyviken, norr om Ramsöudden. Det föreslagna naturskyddsområdet ägs av Helsingfors stad och är ca 32,9 hektar stort. Området består av två delområden; Havsrastböle skog och Havsrastböles stenåker. Havsrastböle skogsområde hör till de värdefulla fågelområdena i Helsingfors och området är även ett av de mest värdefulla tickaområdena. En del av området hör även till viktigt fladdermusområde. Havsrastböles skogsområde är en central del av kulturparkens landområden i östra Helsingfors.

Havsrastböles skog och stenåker består av varierande och mångsidiga naturtyper, varav största delen är mogna barrträdsdominerade lundartade moskogor (NT) och mogna barrträdsdominerade friska moskogor (NT). Av de här naturtyperna är de mest representativa områdena stora och i naturtillstånd, samt skapar enhetliga helheter. De torra skogsområdena är till största delen representativa och gamla tämligen torra moskogor (CR), men i allmänhet är de torra skogsområdena och bergsområdena utsatta för kraftig slitna på grund av rekreation. De öppna berghällarna är sällsynt vidsträckta, mångartade och även kalkhaltiga (kalkhalten 1%). Stenåkrarna och flyttblock, torformationer och raukar av silikatsten förekommer vidsträckt över hela Havsrastböle området.

Målsättningen med skötsel- och användningsplanen utöver naturskydd är att dirigera områdets rekreationsanvändning, så att den biologiska naturmångfalden i naturskyddsområdet och Havsrastböles omgivning bevaras, eller till och med förbättras.

Den största framtida utmaningen för naturskydd i området är stadens befolkningstillväxt. Ökande invånarantal ökar även användningen av området, eftersom området blir ett närrekreationsområde för många människor. Ökad rörelse och användning av området kan oundvikligen leda till slitage på undervegetationen och ökad nedskräpningen, ifall denna fråga inte beaktas till exempel vid planering av rutter och informationsskyltar.

Nyckelord: naturskydd, naturskyddsområde, skötselplan, användningsplan, skog, Havsrastböle, stenåker

Description

Author	Metsänen, T., Still, S. & Yrjölä, R.
Title	Maintenance and utilisation plan of Meri-Rastila Nature Reserve for the years 2025–2034
Series name	Publications of the City of Helsinki Urban Environment Division
Series number	VVVV:NO
Time of publication	KK:VVVV
Pages	87
Appendices	5
ISBN	XXX-XXX-XXX-XXX-X
ISSN	2489–4230 (web publication)
Language, entire work	Finnish
Language, summary	Finnish, Swedish, English

Summary:

Meri-Rastila forest and ancient coastal stone areas are located between Meri-Rastila and Vartiokylänlahti, north of Ramsinniemi. The extent of the proposed conservation area is approximately 32.9 hectares and it is owned by the city of Helsinki. Area is formed of two sub-areas, the Meri-Rastila forest and the ancient coastal rock of Meri-Rastila north from the forest. The Meri-Rastila forest area is included in Helsinki's valuable bird areas and the area also includes Helsinki's most valuable polyporesites. In addition, part of the area belongs to an important bat area. The Meri-Rastila forest area is a central part of the green finger of the land areas of the Eastern Helsinki Cultural Park.

The forest of Meri-Rastila consist from varied and diverse habitat types, the majority of which are mature conifer-dominated herb-rich heath forests (NT) and mature conifer-dominated mesic heath forests (NT). The most representative areas of these habitat types are large and natural and create unified areas. The drier forests are mainly representative of old sub-xeric heath forests (CR), but the dry areas and rocks in the area suffer from humanerosion. The open rocks are unusually large, diverse and even have a lime effect (lime content 1%). Boulder fields of raised beaches and siliceous erratic boulders, tors and stacks also occur widely in the entire Meri-Rastila area.

In addition to nature conservation, the aim of the maintenance and utilisation plan is to guide and direct the recreational use of the area in order to preserve, or even improve the biodiversity of the conservation area and the surrounding of Meri-Rastila.

The main future challenge for nature conservation of the area is the increase of inhabitants of the surrounding city region. As the number of inhabitants increases, so does the use of the area, as it becomes a local recreation area for many people. Increased passage in an area can inevitably lead to vegetation erosion and increased littering if this is not taken into account, for example, in the design of routes and guideposts.

Key words: nature reserve, nature conservation area, maintenance plan, utilisation plan, forests, Meri-Rastila.

Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii Helsingin kaupunkiympäristön suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta, rakennusvalvonnasta sekä ympäristöön liittyvistä palveluista.